

QQTAY BAYRAMOV

HEYDƏR ƏLİYEV

**VƏ AZƏRBAYCAN ŞAHMATININ
ZƏFƏR SALNAMƏSİ**

Oqtay Bayramov

Az. 303816

**Heydər Əliyev və
Azərbaycan şahmatının
zəfər salnaməsi**

**Azərbaycan Milli
Kitabxanası**

Bakı-2018

“Xalq qəzeti”nin nəşri

Məsləhətçi:

Həsən Həsənov,

“Xalq qəzeti”nin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist

Redaktor:

İlham Abbasov

Rəyçilər:

Faiq Həsənov

*Azərbaycan Şahmat Federasiyasının vitse-prezidenti,
beynəlxalq dərəcəli hakim*

Qabil Mehdiyev

“İdman” qəzetinin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist

Oqtay Bayramov. **Heydər Əliyev və Azərbaycan şahmatının zəfər salnaməsi.** Bakı, “Zərdabi LTD” MMC, 2018, 96 səh.

Tanınmış idman jurnalisti Oqtay Bayramovun bu kitabında ulu öndərin 1998-ci ildə imzaladığı sərəncamlardan sonra ölkəmizdə şahmatın geniş vüsətlə inkişaf etməsindən, görkəmli Azərbaycan şahmatçılarının beynəlxalq yarışlarda qazandıqları zəfərlərdən və milli komandamızın dünyanın ən nüfuzlu kollektivlərindən biri kimi əldə etdiyi böyük uğurlardan bəhs olunur.

Böyük yolun başlanğıcı

Prezident Heydər Əliyevin “Azərbaycan uşaq şahmatçıları Teymur Rəcəbov və Vüqar Həşimova dövlət qayğısının artırılması haqqında” və “Azərbaycan uşaq şahmatçılarına dövlət qayğısının artırılması haqqında” 1998-ci ilin fevralında və yenə həmin ilin sonlarında iki sərəncam imzalamasından iyirmi il ötür. İndi biz o illərin uşaq şahmatçılarının dünyanın ən hörmətli, sayılıb-seçilən yüksək reytingli qrossmeysterlərinə çevrilmələrindən qürur duyarkən onların qazandıqları uğurların ümummillə liderimizin müdrik, şah gedişlərinin – sərəncamların və bundan da çox-çox əvvəl respublikamızda şahmatın inkişafı üçün yaratdığı möhkəm təməlin bəhrəsi olduğunu ulu öndərə dərin minnətdarlıq hissi ilə xatırlayırıq.

Ümummillə lider Heydər Əliyevin sərəncamları, respublikamıza rəhbərlik etdiyi uzun illər ərzində şahmatın inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlaması, bunun da sayəsində Azərbaycanın hər yerində uşaq-gənclər şahmat məktəbləri açılması yeni-yeni istedadların aşkara çıxarılmasında və onların tədrisən öz ustalılıqlarını artıraraq müxtəlif miqyaslı yarışlarda ölkəmizi layiqincə təmsil etmələrində mühüm rol oynamışdır.

Bizim günlərdə beynəlxalq idman dairələrində şahmat ənənələri yüksək qiymətləndirilən Azərbaycan, bu

qədim və müdrik oyunun xaricdəki pərəstişkarlarının da yekdilliklə etiraf etdikləri kimi, əhalisinin sayına görə kiçik bir ölkə olsa da, burada məşhur qrossmeysterlər yetişir. Həmişə yüksək mədəniyyəti ilə tanınmış respublikamız öz şahmat nailiyyətləri ilə də dünyanın diqqət mərkəzindədir.

Azərbaycan bu diqqəti hələ 1974-cü ildən özünə çəkməyə başlamışdı. Həmin il iyunun 21-də Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə keçirilmiş respublika partiya fəalları yığıncağında bədən tərbiyəsi və idmanın vəziyyəti hərtərəfli müzakirə olunmuş, problemləri haqqında açıq və prinsipial söhbət getmişdi. Yığıncaqdan dərhal sonra vəziyyəti düzəltmək, respublikada idmanın bütün növlərinin, o cümlədən şahmatın inkişafında əsaslı dönüşə nail olmaq üçün təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilməyə başlandı. Bu,

vaxtında atılmış addım idi. Tezliklə respublikanın, demək olar, bütün guşələrində şahmat məktəbləri açıldı, yüzlərlə, minlərlə uşaq və yeniyetmə təcrübəli mütəxəssislərin rəhbərliyi ilə qədim oyunun sirlərini həvəslə öyrənməyə başladı.

Bu gün ulu öndərin Vətəni Azərbaycan həm də dünyada Avropa Oyunlarının vətəni kimi tanınır. Ölkəmiz IV İslam Həmrəyliyi Oyunları–2017-nin iştirakçılarna və qonaqlarına da unudulmaz anlar yaşatmışdır. Artıq üçüncü ildir ki, gözəl paytaxtımız Bakı “Formula-1” Qran-pri startları ilə də bütün planetin diqqət mərkəzində olur və “kral yürüşləri” dünyanı Azərbaycana daha sürətlə yaxınlaşdırır.

Bizim üçün çox qürurverici haldır ki, respublikamızda qadınlardan ibarət milli voleybol komandalarının Avropa çempionatının final mərhələsinin oyunları, boks, güləş, cüdo və bəzi başqa növlər üzrə dünya çempionatları, Olimpiya təsnifat turnirləri, Qran-pri, “Böyük dəbilqə” sınaqları keçirilir. Belə mötəbər beynəlxalq yarışların təşkili hüququnun Azərbaycana etibar olunması beynəlxalq idman dairələrinin ölkəmizə yüksək etimadının etirafıdır.

İndi bizim 2019-cu il mayın 29-da UEFA Avropa Liqası turnirinin final görüşünün iştirakçılarını qəbul etmək hüququ qazanmış Bakı Olimpiya Stadionu, habelə Heydər Əliyev adına İdman Sarayı, Milli Gimnastika Arenası, Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionu, Su İdmanı Sarayı, Atıcılıq Mərkəzi, “Kristal Zal”

kimi möhtəşəm idman bazalarımız vardır. Şəhər və rayonlarımızdakı 45-ə qədər Olimpiya İdman Kompleksi Azərbaycanın artıq çoxdandır ki, idman ölkəsi kimi tənəddirini inamla təsdiq edir.

Azərbaycan idmanının ən yaxşı nümayəndələrinin beynəlxalq meydanda – ilk növbədə dünya və Avropa çempionatlarında, Olimpiya və Paralimpiya Oyunlarında, Yeniyetmələrin Yay Olimpiya Oyunlarında və Avropa Olimpiya festivallarında, digər mötəbər yarışlarda getdikcə artan uğurları və medalları ölkəmizdə idmana daimi dövlət qayğısı sayəsində mümkün olmuşdur.

Bu gün Azərbaycan Avropa Oyunlarında 50 ölkənin kəskin rəqabətində yalnız Rusiya kimi nəhəng idman dövlətindən geri qalıb ümumi hesabda ikinci yeri tutur, İslamiadada 54 ölkə arasında birinci olur, Olimpiya qəhrəmanlarımızın sıraları getdikcə genişlənilir. Bir sözlə, Azərbaycanda idman sürətlə inkişaf edir və bu inkişafın əsası hələ yarım əsr əvvəl qoyulmuşdur.

Artıq xatırladığımız kimi, 1974-cü ildə Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə keçirilmiş partiya fəalları yığıncağında respublikada bədən tərbiyəsi və idmanın vəziyyəti hərtərəfli müzakirə olunmuş, bu sahədə yol verilən nöqsan və çatışmazlıqlar barəsində ciddi söhbət getmişdi. İndi o da yada düşür ki, həmin yığıncaq bütünlüklə bədən tərbiyəsi və idman məsələlərinə həsr olunmuş ilk belə tədbir idi.

Azərbaycan idmanının yetirdiyi ən görkəmli mütəxəssislərdən biri, SSRİ Əməkdar məşqçisi Əfqan

Səfərov da bunu yığıncaqdakı çıxışında xüsusi qeyd etmişdi: “Azərbaycan idmanının ağsaqqallarından biri kimi deyə bilərəm ki, respublika partiya fəallarının indiki yığıncağı bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafına Azərbaycan KP MK-nın göstərdiyi qayğının yeni parlaq təzahürüdür. Bu yığıncaq Azərbaycanda idman hərəkətinə çoxdan bəri ehtiyac duyulan bir təkan olacaqdır”.

Məşhur mütəxəssisin uzaqgörənliklə söylədiyi bu fikir özünü tam doğrultdu. Hadisələrin sonrakı gedişinin göstərdiyi kimi, partiya fəalları yığıncağı Azərbaycan idmanında tarixi bir hadisəyə çevrilib, gələcək uğurlarımız üçün gözəl zəmin yaratdı. Məhz həmin tədbirdən sonra idman təşkilatlarımız öz işlərini yığıncağın qarşısına qoyduğu vəzifələrin icrası istiqamətində qurub, fəaliyyətlərini canlandırdılar, respublika rəhbərinin qeyd etdiyi bütün sahələrdə işin daha yaxşı aparılması, yüksək keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi üçün qüvvə və bacarıqlarını səfərbərliyə aldılar.

Hələ Sovet İttifaqı dövründə şahmat tacının Azərbaycana gətirilməsində – H.Kasparovun dünya çempionu adını qazanmasında da görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətləri olub. Elə həmin dövrdə Azərbaycanda qadın şahmatı da yaxşı inkişaf etmişdi. Təmsilçilərimiz bir sıra böyük yarışlarda yüksək nəticələr göstərmişdilər. İslam dünyasında qadınlar arasında ilk beynəlxalq qrossmeyster, 2002-2007-ci illərdə Azərbaycan Şahmat Federasiyasının prezidenti olmuş Aynur Sofiyeva, eləcə də qrossmeysterlər Firuzə Vəlixanlı,

İlahə Qədimova beynəlxalq şahmat dairələrində tanınmış simalardır.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev respublikamıza rəhbərliyinin ikinci dövründə də bədən tərbiyəsi və idmanın daha da inkişaf etdirilməsini diqqət mərkəzində saxlamaqla idmanımızın və idmançılarımızın ən yaxın dostuna çevrildi. Ulu öndərin idman ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşlərindən birində bütün ölkəyə qətiyyətlə bəyan etdiyi “Azərbaycan Prezidenti kimi şəxsən mən söz vermişəm və indi də bunu təsdiq edirəm ki, idmana xüsusi qayğımı öz üzərimə götürmüşəm və əmin ola bilərsiniz ki, bu qayğımı daim hiss edəcəksiniz” sözləri isə hamının ürəyindən olmuşdu.

Həqiqətən, bu gün də müstəqil Azərbaycan idmanına xüsusi qayğı göstərilir. Belə olmasaydı, 2016-cı ildə Rio-de-Janeyroda XXXI Yay Olimpiya Oyunlarında London-2012-dəkindən (10 medal), demək olar, iki dəfə çox – 18 medal qazana bilməzdik.

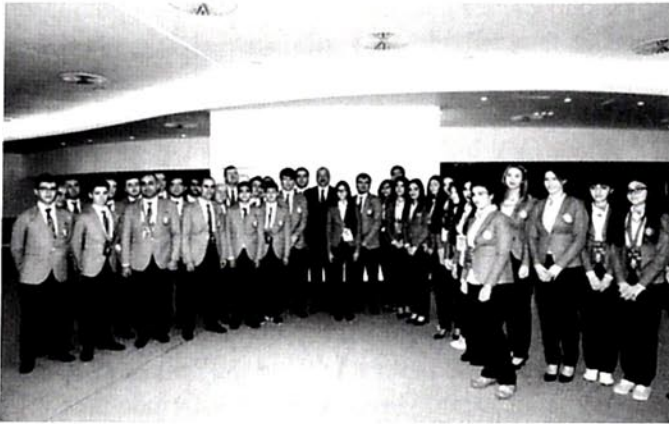
Görülən işlərin nəticəsidir ki, bu gün respublikamızın adı şahmatın ən yüksək səviyyədə inkişaf etdiyi ölkələr sırasında çəkilir. Azərbaycan şahmat məktəbinin yetirmələri istər uşaq və yeniyetmələr, istərsə də gənclər və böyüklər arasında bir çox mötəbər beynəlxalq yarışda, o cümlədən Avropa və dünya çempionatlarında, klublararası qitə birinciliklərində qalib və mükafatçılar sırasında yer tutur, fəxri kürsüdə təbrikləri qəbul edirlər. Onların qələbələri şərafinə müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan bayrağı yüksəklərə ucaldılır, dövlət himnimiz səsləndirilir.

Bununla əlaqədar Azərbaycan idmanının ağsaqqallarından biri, ölkə Şahmat Federasiyasının vitse-prezidenti, beynəlxalq dərəcəli hakim Faiq Həsənovun ümummilli liderin vəfatından bir neçə gün sonra “Xalq qəzeti”nə verdiyi müsahibədən bəzi məqamları xatırlamaq yerinə düşər:

“Əlbəttə, bu, bütün xalqımız üçün böyük itkidir. Biz şahmatçılar da Heydər Əliyevi özümüzə çox doğma, çox yaxın insan kimi tanıyırdıq və həmişə də tanıyaçağıq. Onun şahmata xüsusi qayğısı daim yadımızda qalacaq. Heydər Əliyev elə şəxsiyyətlərdən idi ki, istənilən sahənin xalqımıza necə gərək olduğunu hamıdan yaxşı bilirdi. Belə ki, şahmatın intellektual oyun olduğunu və xalqımız üçün vacibliyini bizimlə görüşlərində dəfələrlə demişdi. Ulu öndərin respublikamıza rəhbərlik etdiyi ötən əsrin 70-ci illərində şahmat məktəblərinin təməlini qoyması, bütün rayonlarda şahmat məktəbləri tikilməsi barədə göstərişlərinin bəhrəsi bu günlər də aydın hiss olunur. Onun uzaqgörənliyini indi dərk edirik. O vaxtlar respublikamızda yaranan, sözün əsl mənasında, şahmat universitetləri indi qazandığımız uğurlara güclü təkan vermişdir. Biz şahmatçılar Heydər Əliyevə borcluyuq. Azərbaycanda şahmatın nə qədər uğurları, qələbələri varsa, onların hamısını ümummilli liderimizin adı ilə bağlayırıq”.

Nəticədə ötən əsrin 70-ci illərindən etibarən Azərbaycanda bədən tərbiyəsi və idman sahəsində sürətli inkişafa dəqiq istiqamət verildi və bu gün təkcə Şahmat

Federasiyası deyil, digər federasiyalar da onlara yaradılan şəraitdən tam razıdırlar.

Ən başlıcası isə, idmanımızın bəxti gətirmişdir, estafet etibarlı əllərdədir. Bugünkü qələbələrımız üçün hələ təxminən yarım əsr əvvəl yaxşı zəmin yaradan, Azərbaycan idmanına qayğı və diqqəti gündən-günə artırmaqla respublikamızı dünyaya nümunə göstərilən ölkələr sırasına çıxaran ulu öndər Heydər Əliyevin başladığı işi bu gün möhtərəm Prezidentimiz, Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti cənab İlham Əliyev uğurla davam etdirir.

Dövlət başçısı 2016-cı ilin sentyabr ayında Bakıda keçirilmiş 42-ci Ümumdünya Şahmat Olimpiadasının iştirakçılarında məktubunda Azərbaycanda şahmatın inkişafını yüksək qiymətləndirmişdir: “Son illərdə şahmat

üzrə dünya və Avropa miqyaslı yüksək statusa malik yarışların ölkəmizin paytaxtı ilə yanaşı bölgələrində də baş tutması Azərbaycanın dünyanın şahmat mərkəzlərindən birinə çevrilməsi yolunda atılmış mühüm addımdır. İnanıram ki, bu Şahmat Olimpiadası da ölkəmizdə bu intellektual oyunun təbliğinə öz layiqli töhfəsini verəcəkdir.

Ümidvaram ki, 42-ci Ümumdünya Şahmat Olimpiadası bu qədim oyunun tarixinə yeni uğurlu səhifələr yazacaq, ölkələr arasında sülhün və əmin-amanlığın bərqərar olmasına xidmət göstərəcəkdir”.

Azərbaycanda şahmatın dövlətin daimi qayğısı ilə əhatə olunması Bakıda Ümumdünya Olimpiadası günlərində Avropa Şahmat İttifaqının prezidenti Zurab Azmayparaşvilinin Olimpiadanın saytına müsahibəsində söylədiyi fikirlərdə də öz əksini tapmışdı: Bu, karyeramda 13-cü Olimpiadadır. Mən bu yarışlarda bir oyunçu, FİDE-nin vitse-prezidenti, Gürcüstan Şahmat Federasiyasının nümayəndəsi kimi müxtəlif rollarda iştirak etmişəm. İndi isə ilk dəfədir Avropa Şahmat İttifaqının başçısı kimi Olimpiadadayam. Fərəhli haldır ki, yarış mənə doğma olan Azərbaycanda keçirilir. Burada çoxlu dostum var, mən bu şəhərdə bir çox xoş anlar yaşamışam. Məsələn, 2009-cu ildə kapitan olduğum Azərbaycan komandası öz tarixində ilk dəfə Avropa çempionatında qalib gəldi.

Çox yaxşı haldır ki, dövlət tərəfindən şahmata diqqət və Azərbaycan şahmatçılarının uğurları ona gətirib çıxarıb ki, indi burada Olimpiada keçirilir. Mən şübhə etmirəm ki, yarış ən yüksək səviyyədə keçəcək. Burada

deyiblər ki, bu Olimpiada ən yaxşı olimpiadalardan biridir. Mən isə deyərdim ki, Bakı startı birmənalı şəkildə tarixdə ən yaxşı Olimpiadadır. Bu yarış gözlənildiyindən də yüksək səviyyədə təşkil olunub...

Azərbaycanda şahmat üzrə Dünya Kuboku, Ümumdünya Olimpiadası, Qran-pri turnirinin, ümummillil lider Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr edilən “Naxçıvan Open” beynəlxalq şahmat festivallarının, görkəmli qrossmeyster Vüqar Həşimovun Şəmkirdə keçirilən xatirə turnirlərinin yüksək səviyyədə təşkilini bu yarışların iştirakçıları –norveçli dünya çempionu Maqnus Karlsen başda olmaqla bir-birindən məşhur qrossmeysterlər dəfələrlə böyük məmnuniyyətlə qeyd etmişlər. Məsələn, 2015-ci ilin aprel ayında V.Həşimovun ikinci xatirə turnirinin iştirakçısı olmuş

keçmiş dünya çempionu hindistanlı Vişvanatan Anandın söylədiyi bir fikir görkəmli qrossmeysterin Azərbaycana böyük hörmət və məhəbbətinin parlaq təzahürü idi:

– Yenidən Azərbaycanda olmaq, Şəmkir turnirində iştirak etmək mənim üçün xoşdur. Altı il əvvəl Bakıya son səfərimdən məndə xoş xatirələr qalıb. Ötənlik Şəmkir turniri haqqında çoxlu müsbət rəy eşitmişəm. Məncə, bu turnir şahmat həvəskarları üçün çox maraqlı olacaq. Biz buraya həmkarımız, çox yaxşı insan və əla şahmatçı olmuş Vüqar Həşimovun xatirəsinə yad etmək üçün gəlirik. Əminəm ki, bu, ən yaxşı oyunumuzu göstərməkdə bizə yaxından kömək edəcək.

V.Anandın bu səmimi sözlərini cəsarətlə həmin turnirin xarici ölkələrdən olan digər iştirakçılarının da ümumi fikri hesab edə bilərik. Rusiyalı keçmiş dünya çempionu Vladimir Kramnik və onun həmvətəni, yaxın dostu olmuş Vüqar Həşimovu həmişə dərin ehtiramla xatırlayan Sergey Karyakin, habelə dünya şahmat elitasının digər nümayəndələri– hazırda ABŞ-da yaşayıb yarışlarda bu ölkəni təmsil edən italyan Fabiano Karuana, Aniş Giri (Hollandiya), fransız Maksim Vaşye-Laqrav, ingiltərəli Maykl Adams da Azərbaycana səfərlərindən məmnun qaldıqlarını gizlətmirlər. Həmin ikinci Şəmkir turnirində müxtəlif illərin üç dünya çempionu Karlsen, Anand və Kramnikin iştirak etmələri bu yarışın superturnir səviyyəsinə yüksəltmişdi və on gün ərzində bizim kiçik Şəmkir şəhərimiz dünyanın şahmat mərkəzinə çevrilməklə bütün planetin diqqətini özünə cəlb etmişdi.

Bizi bu qeydləri qələmə almağa sövq edən, yazının giriş hissəsində xatırladığımız kimi, xalqımızın ümum-millili lideri Heydər Əliyevin iyirmi il əvvəl Azərbaycanın uşaq şahmatçılarında dövlət qayğısının artırılması haqqında imzaladığı iki sərəncam və 2017-ci ilin payızında Yunanıstanın Krit adasında millimizin üçüncü dəfə Avropa çempionu adını qazanması oldu. İndi həmin uşaqların adlarının dünyanın ən məşhur qrossmeysterləri sırasında çəkilməsi bütün Azərbaycan üçün çox qürurvericidir.

Əfsus ki, iyirmi il əvvəlin hələ çox “kiçik altılığı”ndan (Vüqar Həşimov, Şəhriyar Məmmədov, Teymur Rəcəbov, Rauf Məmmədov, Qədir Hüseynov, Eltac Səfərlı) biri istedadının çiçəkləndiyi vaxtda əbədiyyətə qovuşmuş və meydanda “böyük beşlik” adlandırılacaq beş qrossmeyster qalmışdır. Amma nə etmək olar, dünya heç kim üçün əbədi deyil, hər bir kəs nə vaxtsa bu gözəl həyatda son addımını atıb dayanmalı olur. V. Həşimovun vəfatı xalqımız, bütün ümumdünya şahmat ailəsi üçün ağır itki idi. Vüqara bir daha dərin ehtiramımızı bildirib, bu gün artıq üçqat Avropa çempionu adını daşıyan Azərbaycan milli komandasının üzvləri ilə daha yaxından tanış olmağa cəhd göstərəkən ilk növbədə mərhum qrossmeysterimizi xatırlayaq.

Yadınızdadırsa, Azərbaycan komandasının Avropa çempionatlarında ilk qızıl medallarını sonuncu turda məhz Vüqar Həşimovun qələbəsi təmin etmişdi. Həmin çempionatdan səkkiz il sonra Gürcüstan Şahmat Federasiyasının prezidenti Georgi Giorqadze “Şamkir

Chess 2017”nin saytına müsahibəsində “Şamkirdə turnir Vüqar Həşimovun xatirəsinə həsr olunmuşdur. Siz onunla şəxsən tanış idinizmi” sualına cavabında deyəcəkdiki:

– Bəli, biz turnirlərdə dəfələrlə görüşmüş, eyni yarışlarda çıxış etmişik. Linaresdə oynamışıq. Vüqar Həşimovun tarixi gedişi indiyə qədər yadımdadır. Mən 2009-cu ildə Serbiyada Avropa komanda çempionatında iştirak etmişəm. Onda Azərbaycan komandası öz tarixində ilk dəfə olaraq qitə birinciliyində qələbəni bayram etdi. Sonuncu görüşdə Vüqarın həlledici gedişi komandanıza qızıl medallar qazandırdı. O, gözəl insan və güclü şahmatçı idi. Təəssüf ki, biz Vüqarı itirdik. Bu, bütün şahmat aləmi üçün çox böyük itkidir.

İndi həmin qələbə haqqında danışmazdan əvvəl bu qeydlərin bir hissəsini qələmə aldığımız gün, 2017-ci il noyabrın 10-da “Moskva–Baku” portalının yaydığı “Anatoli Karpov: Nə etmək olar, Rusiya Azərbaycanla matçda zəif göründü” sərəlvöhəli məqalə üzərində dayanacaq.

Sovet və Rusiya qrossmeysteri, on ikinci dünya çempionu A. Karpov Azərbaycan komandasının Krit adasında Avropa çempionatında qələbəsini belə şərh etmişdi:

“Mən Azərbaycan komandasını Avropa çempionatında parlaq, artıq tarixdə üçüncü qələbəsi münasibətilə təbrik edirəm. Sadəcə, deməyə sözüüm yoxdur. Azərbaycanın 8-ci turda bir çoxları üçün surpriz olan Rusiya yığması üzərində inamlı qələbəsi, mənəcə, komandanın Avropa çempionatında zəfərində mühüm rol oynadı.

Nə etmək olar, Rusiya Azərbaycanla matçda zəif göründü. Azərbaycanın qələbəsi bir daha göstərdi ki, bu ölkənin şahmat komandası əvvəlkitək yaxşı və səmimi komandadır, bu komanda ildən-ilə daha da güclənir.

Bu, Azərbaycanın bir idman ölkəsi kimi çox yüksək səviyyəsini göstərir. Azərbaycan komandasında hamıya əhsən demək istərdim. Hamısı çox yüksək səviyyədə oynadı, komanda layiqli qələbə qazandı. Avropa çempionatının ən yaxşı şahmatçısı olmuş Rauf Məmmədov da, Teymur Rəcəbov, Eltaç Səfərlı, digərləri də özlərini çox yüksək səviyyədə göstərdilər.

Lakin mən Şəhriyar Məmmədyanı xüsusi təbrik etmək istərdim. Altıncı turdan sonra o dünya reyting cədvəlində ikinci pilləyə yüksəlmişdi. Maqnuş Karlşendən sonra ikinci idi! Bu ilin mayında rekord müəyyən etmişdi. Reytingi 2801 əmsalə çatmışdı. Bu Azərbaycanın şahmat tarixində ilk belə göstəricidir. Şəhriyar artıq çoxdandır reytingdə, şahmat aləmində çox yüksək mövqedə və sabit şəkildə yerini qoruyur. O, dünyanın ən yaxşı şahmatçılardan biridir.

Ş.Məmmədyanın iddiaçılarının turnirinə vəsiqə qazanmaq imkanına gəldikdə... Bu gün təxminən 6-7 eyni səviyyəli şahmatçı var. Ona görə də nə isə proqnozlaşdırmaq çətindir. Onların hamısı bir-birinə layiq şahmatçılardır. Lakin mən Şəhriyara uğur arzulmaq istərdim. Yeri gəlmişkən, Məmmədyanın Azərbaycan yığması ilə yanaşı, Rusiyanın Yekaterinburq şəhərinin "Bravo" komandasında da oynayır. "Bravo"nu bu il mən yaratmışam.

Şəhriyarın bu komandada oynaması bizim yığma komandalarımız arasında möhkəm əlaqələr olduğunu bir daha təsdiq edir..."

Bax, belə. Hər bir işdə gözəllik həmişə rəğbət hissi oyadır. Şahmatda da öz döyüşçülərini daha məharətlə qələbəyə aparan sərkərdələrin dəqiq və cəsarətli gedişləri hətta rəqib komandaların pərəstişkarları, bitərəf mütəxəssislər və azarkeşlər tərəfindən də layiqli qiymətini alır. Anatoli Yevgenyeviçə çempionlarımızın, Azərbaycanımızın ünvanına söylədiyi xoş sözlərə görə minnətdarlığımızı bildirib, söz verdiyimiz kimi, 1986-cı ilin yayında, iyulun 24-də Bakıda anadan olub, 2014-cü ilin qışında, yanvarın 11-də Bakıdan uzaqlarda, Almaniya klinikalarından birində vəfat etmiş Vüqar Qasım oğlu Həşimovun xatırlayaq. Onun vəfatının 40-cı günü, 2014-cü il fevralın 22-də əməkdaşı olduğum "Xalq qəzeti"ndə dərc etdirdiyim yazımı diqqətinizə çatdırıram.

Ruhun şad olsun, grossmeyster

Artıq 40 gündür ki, əbədiyyətə qovuşmuş Vüqar Həşimov bu gözəl həyatı çox tez, amma dünyanın ən parlaq zəka sahiblərindən, ən hörmətli şahmatçılarında biri kimi tərک etdi.

Onun ən mahir grossmeysterlərlə gərgin görüşlərdəki kimi, ağır xəstəliklə mübarizədən də qalib ayrılacağına, yenidən mötəbər yarışlarda müxtəlif şahmat saytlarının köməyi ilə çıxışlarını böyük maraq və xoş bir həyəcanla

izləyəcəyimizə ümid etdiyimiz bir vaxtda gözlənilmədən aldığımız xəbər hər şeyi alt-üst etdi: Vüqar Həşimov 2014-cü il yanvarın 11-də uzun müddət idi ki, müalicə olunduğu Almaniya klinikalarından birində vəfat etmişdir. Cəmi 27 yaşında...

Gözlənilməz və dəqiq gedişləri ilə şahmat taxtası arxasında rəqiblərini dəfələrlə çıxılmaz vəziyyətə salıb mat qoyan Vüqarın taleyin amansız zərbəsinə məruz qalması təkcə vətəni Azərbaycanda deyil, bütün beynəlxalq şahmat dairələrində dərin kədəre səbəb oldu. O, Bakı ilə yanaşı, Moskva və Pekində, Paris və Novi Sadda, İstanbul və Antalyada, Roma və Drezdendə, Sofiya, Praqa və daha neçə-neçə şəhərdə özünə minlərlə pərəstişkar qazanmışdı. Rusiyalı grossmeysterlər Sergey Karyakin və Aleksandr Qrişuk, Veselin Topalov (Bolqarıstan) və Vasilil İvançuk (Ukrayna), Hikaru Nakamura (ABŞ) və bir çox başqaları, əminəm ki, istənilən anda Vüqar haqqında, onun oyunu və insani keyfiyyətləri barədə istədiyiniz qədər xoş sözlər söyləyə bilərlər.

Yuxarıda Novi Sadı xatırladıq. 2009-cu ilin payızında Serbiyanın bu şəhərində keçirilmiş Avropa çempionatı şahmat pərəstişkarlarının yaxşı yadında olar. Azərbaycan milli komandası tarixində ilk dəfə qitə çempionu adını məhz Novi Sadda qazanmışdır. Çempionatın sonuncu, doqquzuncu turunda grossmeysterlərimiz qızıl medalların sevincini yaşamaq üçün Hollandiya komandası ilə matçda qalib gəlməli idilər. Şəhriyar Məmmədov, Teymur Rəcəbov və Rauf Məmmədov öz görüşlərini heç-heçə

başla vurduqdan sonra bütün nəzərlər Vüqar Həşimova dikilmişdi. Əgər o, ikinci taxtada Daniel Stelvagenə qalib gəlməyi bacarsaydı, millimiz matçda 2,5:1,5 hesabı ilə qələbə qazanıb fəxri kürsünün zirvəsində çempionluğunu bayram edəcəkdi.

Bacardı da! Rəqib nə qədər ciddi müqavimət göstərsə də, görüş nə qədər uzansa da, Vüqarın növbəti dəqiq gedişindən sonra çıxılmaz vəziyyətə düşən Stelvagen uduzduğunu etiraf etdi. Azərbaycan komandası neçə-neçə ölkəni, o cümlədən Rusiya, Ukrayna, Almaniya, Fransa, Ermənistan, Polşa və Macarıstanı geridə qoyub respublikamızda bu növün bütün inkişaf tarixi ərzində ilk dəfə Avropa çempionu oldu. Böyük qələbədə baş rolunu isə Vüqar oynadı.

Futbol ictimaiyyətimizin yaşlı nəsəl nümayəndələri keçmiş SSRİ çempionatlarında Maşallah Əhmədov–İqor Ponomaryov–İsgəndər Cavadov üçlüyünün necə güclü və məşhur bir zərbə qüvvəsi olduğunu unutmayıblar. Bu üçlüyün sürətli hücumları, rəngarəng kombinasiyaları, aldadıcı fəndləri və qapıya doğru həlledici dəqiq zərbələri hətta rəqib komandaların azarkeşləri tərəfindən də alqışlarla qarşılanırdı. Novi Sadda Avropa çempionatından bəri isə şahmat yığmamız Şəhriyar Məmmədیارov–Teymur Rəcəbov–Vüqar Həşimov üçlüyü ilə ad çıxarmışdı. Mütəxəssislər belə bir fikir söyləyirlər ki, dünya və Avropa çempionatlarında, ümumdünya olimpiadalarında qalib olmaq arzusu ilə yaşayan komandaların heyətində üç mahir usta, üç lider olmalıdır. Azərbaycan yığması istənilən ölkənin komandası üçün çətin rəqib hesab olunurdu. Çünki Şəhriyar, Teymur və Vüqar kimi qrossmeysterləri olan heyətə qalib gəlmək hər komandanın işi deyildi.

Düzdür, 2013-cü ilin noyabrında Azərbaycan millisi Varşavada da Avropa çempionatının qızıl komandası adını qazandı. Ancaq bu dəfə Həşimovsuz. Novi Sad–2009-dakından fərqli olaraq, Polşa paytaxtında heyətdə məcburi dəyişiklik edilmiş, onun yerini Eltac Səfərli tutmuşdu. Amma yığmamızın bu böyük nailiyyətində Həşimovun da xidməti az olmamışdır. Bir vaxtlar komanda yoldaşları ilə birgə keçirdiyi təlim-məşq toplanışları və görüşlər öz sözünü demişdi. Təsədüfi deyil ki, çempionat başa çatan kimi qalib həmvətənlərimiz Şəhriyar, Teymur, Eltac, Rauf və Qədir qələbəni Vüqar Həşimovun xatirəsinə həsr etdiklərini bildirdilər.

Bu da çox maraqlı məqamdır ki, Vüqar şahmatda ən böyük nailiyyətlərindən birini, bəlkə də, birincisini on il əvvəl, dəqiq desək, 2008-ci ilin baharında doğma Bakıda qazanmışdı. Onda FİDE-nin Qran-pri yarışlarının bir mərhələsinin təşkili paytaxtımıza həvalə olunmuşdu. Həşimov, Məmmədyarov və Rəcəbovun qonaqları isə Aleksandr Qrişuk, Pyotr Svidler, Ernesto İnarkiyev (hər üçü Rusiya), çinli Van Yue, ingilis Maykl Adams, həmin illərdə Ukraynanı təmsil edən Sergey Karyakin, bu gün artıq dünya şahmat tacının sahibi olan norveçli Maqnus Karlsen, bolqar İvan Çeparinov və çexiyalı David Nava-
ra kimi məşhur grossmeysterlər idi.

“Qran-Pri”nin qalibi məhz Həşimov oldu. Yue və Karlsen Vüqarla eyni miqdarda– 8 xal toplusalar da, şahmatçımız əlavə göstəricilərə görə onları üstələdi və grossmeysterlərin Bakı sammiti azərbaycanlı zəka sahibinin böyük zəfəri ilə əlamətdar oldu.

Bu bir çoxları üçün gözlənilməz uğur idi. Elə İspaniyanın 24 TV kanalı da Həşimovun qələbəsini FİDE Qran-prisinin Bakı mərhələsinin başlıca sürprizi adlandırmışdı: “Vüqardan heç kim heç nə gözləməirdi, amma o, liderlər üçün problemə çevrildi. Onu turnirin kəşfi hesab etmək olar”.

Ulu öndər Heydər Əliyev 1998-ci ildə Azərbaycanın uşaq şahmatçılarında qayğının artırılması haqqında iki sərəncam imzalamışdı. Hadisələrin sonrakı gedişinin göstərdiyi kimi, yeniyetmə şahmatçılarımız ümummilli liderin bu qayğısına cavab olaraq durmadan bacarıqlarını

artıraraq planetin sayılıb-seçilən grossmeysterləri, başqa sözlərlə desək, şahmat elitası sırasında özlərinə layiqli yer tutdular. Təəssüf, çox təəssüf ki, Vüqar Həşimov istedadının yenidən parlamasına, Qran-prilərdə, digər beynəlxalq turnirlərdə, Avropa çempionatında medallar qazanmağa başladığı bir vaxtda bütün şahmat dünyası– grossmeysterlər, qədim və müdrik oyunun milyonlarla pərəstişkarı, ağ-qara rəngli şahlar, vəzirlər, toplar... piyadalar onsuz qaldılar. Şahmat dünyası üçün böyük itkidir.

Vüqar Həşimov hələ yeniyetmə yaşlarında mütəxəssislərin diqqətini cəlb etməyə başlamışdı. İkiqat SSRİ çempionu rusiyalı Vitali Seşkovski müsahibələrindən birində onun haqqında demişdi: “Əsl vulkandır, gözləri alışıb- yanır, məşq zamanı taxta üzərində hər hansı mövqə qurularkən dərhal müxtəlif variantlar yağdırır”.

İki keçmiş dünya çempionu bolqar Veselin Topalov və ukraynalı Ruslan Ponomaryovun meneceri olmuş Silvio Danailov (Bolqarıstan) grossmeysterimizin vəfatından sonra onu belə xatırlamışdır: “Vüqar Həşimovun böyük potensialı var idi. Ruhunu şad olsun. Onun ölümü dünya şahmatı üçün böyük faciədir. Vüqar istedadlı oyunçu və gözəl insan idi”.

Bu yaxınlarda, fevralın əvvəlində Braziliyada altı komandanın iştirakı ilə keçirilmiş turnirdə yerli komandalardan biri “Həşimov” adı altında çıxış etmişdir.

İki aydan sonra, aprelin üçüncü ongünlüyündə Şəmkirdə Vüqar Həşimovun xatirəsinə həsr olunmuş beynəlxalq turnir keçiriləcəkdir. Məmmədyarovla

Rəcəbovun da iştirak edəcəkləri bu turnirdə Vüqarın əziz xatirəsini yad etmək üçün bir görün, Azərbaycana kimlər gələcək – dünya çempionu Karlsen, iddiaçıların martda Xantı-Mansiyskdə (Rusiya) təşkil olunacaq turnirinin

iştirakçısı Karyakin, italyalı zəka sahibi Fabiano Karuana, reytingə görə hazırda dünyanın yeddinci şahmatçısı Nakamura (ABŞ). İdman ictimaiyyətimizin hədsiz maraqla gözlədiyi qarşıdakı turnir görkəmli azərbaycanlı qrossmeysterin unudulmaz xatirəsinə böyük hörmət və dərin ehtiramın ifadəsi olacaq.

Heç vaxt çöhrəsindən təbəssüm əskik olmayan Vüqar Həşimov yaddaşlarda artıq qırx gündür ki, əbədi tərk etdiyi şahmat aləminin sevimlisi kimi yaşayacaq.

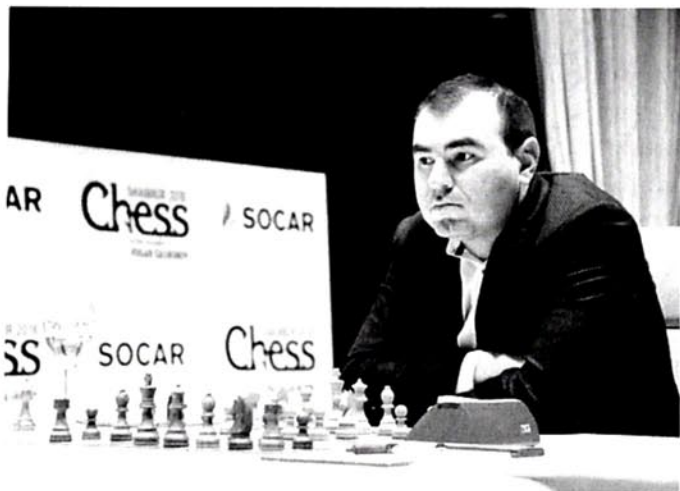
Məmmədyarov hücum etmək istəyəndə...

Şahmat aləmi Şəhriyar Məmmədyarovu əbəs yerə Şah adlandırmır. Qrossmeyster beynəlxalq şahmat dairələrinin, rəqib və dostlarının, çoxsaylı pərəstişkarlarının onun yaradıcılığına, fəal mübarizə üslubuna hörmətini ifadə edən rəğbətini cəsarətli oyunu, mükəmməl ustalığı və uğuru, futbol dili ilə desək, rəqib qarşısında axtarmaq əzmi ilə qazanmışdır.

Ş.Məmmədyarovun şahmatda kim olduğunu dərindən dərk etmək üçün əlavə bir şərhə, fikrə, izahata, bəlkə də, ehtiyac yoxdur. Təkcə nə vaxtsa rusiyalı mütəxəssislərdən birinin qələmindən çıxmış bir fikri xatırladaq: Məmmədyarov hücum etmək istəyəndə, yaxşısı budur, onun yolunda dayanmayasan...

Əgər Şahın şahmatda keçdiyi yola öləri də olsa nəzər salıb fənişə mükafatçılar sırasında çatdığı yarışları sadalamaq istəsək, biz özümüz qalaq bir yana, heç taxta arxasında ən mürəkkəb mövqələrdə belə, soyuqqanlılığını itirməyib həlledici dəqiq gedişlər və variantlarla vəziyyətdən yeganə çıxış yolunu bacarıqla tapan Məmmədyarovun özü də bütün uğurlarını xatırlamaqda çətinlik çəkər. Şəhriyar Bakı, Naxçıvan,

Şəmkir, İstanbul, Moskva, Halkidiki, Xantı-Mansiysk, Novi Sad, Pekin, Varşava və daha neçə-neçə şəhərdə dünya və Avropa çempionatlarında, ümumdünya olimpiadalarında, FİDE Qran-prilərində, böyük şahmatın “kiçik qardaşları” blits və rapid çempionatlarında şərəfli yol keçmiş, onların çoxunda baş rollardan birini oynamışdır.

Dünyaya 1985-ci il aprelin 12-də (keçmiş SSRİ-də Kosmonavtika Günü) göz açmış və sonralar şahmatda kosmik sürətlə irəliləmiş Şəhriyar Məmmədov üçqat Avropa çempionudur, 20 yaşadək şahmatçılar arasında iki dəfə dünya çempionu olmuş (2003-cü ildə Naxçıvanda, 2005-də İstanbulda), 2013-cü ildə Xantı-Mansiyskdə

sürətli şahmatın rapid növündə də dünya çempionluğunu bayram etmiş, növbəti ildə Rusiyanın digər şəhəri Soçidə səkkizinci dünya çempionu Mixail Talin xatirəsinə həsr edilən beynəlxalq turnirin qızıl mükafatçısı olmuş, Şəmkirdə Vüqar Həşimovun xatirə turnirlərində iki dəfə qalib gəlmişdir və s. O da maraqlıdır ki, Şəmkirdə ilk dörd xatirə turnirindən ikisində qızıl medallara Karlsen sahib olmuş, daha iki yarışda isə qələbə sevincini Məmmədov yaşamışdır.

Növbəti, beşinci turnir 2018-ci il aprelin 8-dən 18-dək keçirilmişdir. Bu dəfə V. Həşimovun xatirəsinə yad etmək üçün xarici ölkələrdən Şəmkirə Karlsen, Topalov, Karyakin, Giri, çinli Din Lijen, Radoslav Voytaşek (Polşa) və Navara gəlmişdilər. Turnirin daha üç iştirakçısı isə Məmmədov, Rəcəbov və Məmmədov idi.

S.Karyakin Azərbaycana səfər ərzində öz ölkəsinin nüfuzlu “Sport–Ekspress” nəşrinə müsahibəsində turnirdə iştirakı ilə bağlı fikrini belə ifadə etmişdi: Mən dəfələrlə demişəm ki, Vüqarla çox yaxın əlaqələrim olub. Bu, sadəcə, yoldaşlıq yox, əsl isti dostluq münasibəti idi. Çox şadam ki, məni daim onun xatirəsinə həsr edilən turnirə dəvət edirlər. Bundan əlavə, turnirə dəvət həm də böyük şərəfdir. Şəmkirdə turnirlər əla təşkil olunur.

Yarışın yekununa gəldikdə, baş mükafatı 6 xalla Karlsen qazandı və o, Şəmkir turnirlərinin üçqat qalibi oldu.

Qalan yerlər bu ardıcılıqla bölüşdürüldü: Lijen (5,5 xal), Karyakin (5), Məmmədov, Voytaşek, Giri, Rəcəbov (4,5), Topalov, Məmmədov (4), Navara (2,5).

Şahmat ictimaiyyətimizə yaxşı məlum olduğu kimi, millimizin liderinin bacıları Zeynəb və Türkan Məmmədیارovalar da tanınmış qrossmeysterlərdir, dəfələrlə Azərbaycan yığma komandasının şərəfini müvəffəqiyyətlə qorumuşlar. Məmmədیارovların üçü də şahmatda ilk gedişlərini ataları Həmid müəllimin rəhbərliyi altında etmişdir. Həqiqətən, nümunəvi şahmatçılar ailəsidir.

İllər ötəcək, şahmatçı nəsilləri bir-birini əvəz edəcək, lakin Azərbaycan komandasının medal qazandığı beş Avropa çempionatı heç vaxt unudulmayacaq. Həmin birincilikləri bu gün bir daha yada salarkən əvvəlcə Şəhriyarın və onun dostlarının fəxri kürsünün zirvəsinə yüksəldikləri çempionatları xatırlayaq.

Okyabr 2009-cu il. Novi Sad. Serbiya. Avropa çempionatı 38 ölkənin komandalarını öz bayrağı altına toplamışdır. Azərbaycan medallar uğrunda mübarizəyə Teymur Rəcəbov, Vüqar Həşimov, Şəhriyar Məmmədیارov, Qədir Hüseynov və Rauf Məmmədovdan ibarət heyətlə başlayır (taxtaların sıra nömrəsi ilə). Komanda finişdə Azərbaycan tarixinə xalqımıza böyük sevinc və qürur gətirən parlaq səhifə yazır. Azərbaycan idmanı tarixində ölkəmiz ilk dəfə şahmat üzrə Avropa çempionu olur.

Lakin böyük qələbəyə aparan yol asan olmamışdı. Liderlər Azərbaycan və Rusiya sonuncu, doqquzuncu tura eyni miqdarda xalla başlasalar da, əlavə göstəricilərə görə komandamız turnir cədvəlində ikinci pillədə idi. Ən çətin, ən məsul anda hər şey bizim

oğlanların, onların pərəstişkarlarının arzuladığı məcrada davam etdi. Rusiya komandası İspaniyaya qarşı matçda heç-heçə ilə kifayətlənməli oldu(2:2), Azərbaycan millisi isə ikinci taxtada Vüqar Həşimovun hollandiyalı Daniel Stelvagen ilə gərgin görüşdə parlaq oyunu və 75-ci gedişdə qələbəsi sayəsində matçı 2,5;1,5 hesabı ilə öz xeyrinə başa çatdırdı.

Nəticədə 15 xal toplayan (9 matçda 7 qələbə, 1 heç-heçə, 1 məğlubiyyət) Azərbaycan çempion adını inamla, əlavə göstəricilərin köməyinə ehtiyac olmadan qazandı və yekun cədvəldə ikinci yeri tutan Rusiyalı bir xal qabaqladı.

Azərbaycan üçün Avropa qızılı! Bu tarixi qələbənin qazanılmasında doqquz gün ərzində taxta arxasında uzun çəkən, bəzən 6 saat və hətta daha çox davam

edən görüşlərdə çempion komandanın bütün üzvləri əsl qəhrəmanlıq nümunəsi göstərmiş, Vətənimizə qızıl medalların sevincini yaşatmaq, Bakıya çempion kimi qayıtmaq üçün əllərindən gələni etmişdilər.

Qrossmeysterlərimizdən ikisi isə həm də fərdi mükafatlara sahib olmuşdu. Çempionatın bütün iştirakçılarından yalnız dördü – Həşimov, Məmmədیارov, norveçli Lüdviq Con Hammer və finlandiyalı Tomi Niabik 6,5 xal toplaya bilmişdilər. Vüqar ikinci, Şəhriyar isə üçüncü mäsada ən yüksək nəticə göstərmişdilər. Çempion komandanın məşqçisi FİDE-nin vitse-prezidenti gürcüstanlı Zurab Azmayparaşvili idi. Qızıl medalların təmin olunduğu,

super qrossmeysterlərin super qələbə qazandığı tarixi də yaxşı yadımızda saxlayaq– 30 oktyabr 2009-cu il.

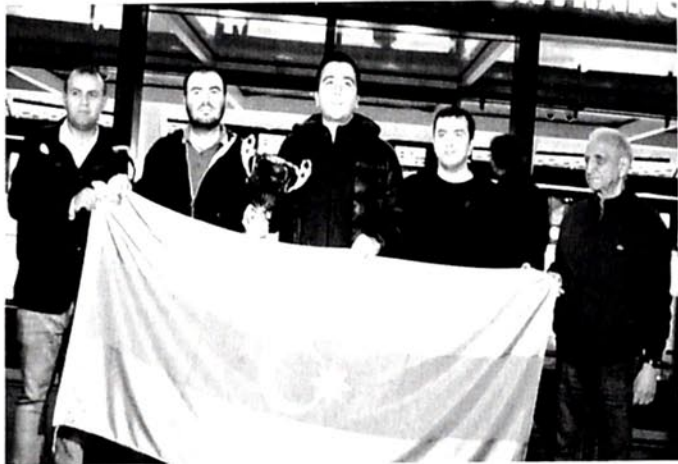
Noyabr 2013-cü il. Varşava. V.Həşimov xəstəliyi ilə əlaqədar Polşa paytaxtına gedə bilməyib və heyətdə məcburi dəyişiklik edilib. Komanda növbəti Avropa çempionatında Məmmədیارov, Rəcəbov, Səfərli, Məmmədov və Hüseynovdan ibarət heyətlə yarıdır. Yığmamızın kapitanı rusiyalı Aleksandr Xalifmandır.

Hamı əsl qələbə əzmi ilə mübarizə aparır və Novi Sadda olduğu kimi, Varşavada da zirvəni Azərbaycan fəth edir, insanlarımız dörd il ərzində ikinci dəfə Avropa çempionatının qızıl medallarına sevinirlər. Gümüş mükafatçı Fransa, bürünc medallar qazanan Rusiya və daha neçə-neçə ölkə Azərbaycandan geri qalır. Çempionatdan dərhal sonra qaliblər qələbəni Vüqar Həşimovun xatirəsinə həsr etdiklərini bildirirlər.

Artıq dünyada ikiqat Avropa çempionu kimi tanınan millimiz Vətənə qayıdan kimi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin çempion komandanın üzvlərini qəbul edib onların qələbəsinin böyük əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirməsi də xatirələrdə hələ çox yaşayacaq.

Çempionların bütün Azərbaycana və onun dostlarına böyük sevinc bəxş edən, Avropanı heyrətə gətirən növbəti nailiyyəti, ölkəmizin ikinci dəfə qitədə birinci olması qrossmeysterlərimizin parlaq istedadını, ali intellektual səviyyəsini bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Ş.Məmmədیارovun lider olduğu komandanın Avropa çempionatlarında ikinci çempionluğu təkcə Azərbaycanda deyil, bütün şahmat dünyasında geniş əks səda doğurmuşdu.

Oktyabr–noyabr 2017-ci il. Yunanıstan, Krit adası. 40 komanda. Avropa çempionatının startı Azərbaycan millisi (Şəhriyar Məmmədیارov, Teymur Rəcəbov, Arkadi Naydiç, Rauf Məmmədov, Qədir Hüseynov) üçün çox gözlənilməz oldu. Şahın oynamadığı ilk matçda İtaliya qarşısında məğlubiyyət (1,5:2,5) əsl sensasiya idi. Ertəsi gün Azərbaycan Avstriyaya “dörd cavabsız qolla” qalib gəlsə də (4:0), üçüncü turda İspaniya ilə görüşdə daha bir xal itirdi (2:2).

Üç turda 50 faizli nəticə, mümkün xalların yalnız yarısı. Təbii ki, belə göstərici ilə uzağa getmək olmazdı. Vəziyyəti düzəltmək, medal imkanını tam itirməmək üçün qalan turlarda qələbə ardınca qələbə qazanmaq lazımdı.

Silahlı vaxtıdan əvvəl yerə qoymağı ağına belə gətirməyən komandamız nəyə qadir olduğunu, Olimpiya Oyunlarının vətəninə sadəcə, çempionatda oynamaq yox, medal qazanmaq üçün gəldiyini çox çətin bir vəziyyətdə böyük məharətlə, möhkəm iradə və yenilməz döyüşçü keyfiyyətləri ilə sübuta yetirdi.

Bundan sonra elə bir zəfər yürüşü başlandı ki!..Moldova 4:0, birinci taxtada Məmmədیارova uduzan David Navaranın başçılıq etdiyi Çexiya 3:1, Ermənistan

2,5:1,5, Macarıstan 3:1, rusiyalı Aleksandr Qrişuk və onun həmkarları da 3:1 hesabı ilə məğlubiyyətə uğradıldılar. Finişdə isə Ukrayna ilə qızıl heç-heçə – 2:2.

Eltac Səfərlinin kapitan rolunda çıxış etdiyi Azərbaycan komandası çempionatı 14 xalla başa vurdu və onunla eyni nəticə göstərən Rusiyanı əlavə göstəricilərə görə üstələyib üçüncü dəfə Avropa çempionatının qızıl medallarını qazandı. Bunun nə demək olduğunu anlamaq, azərbaycanlı qrossmeysterlərin necə böyük hünər göstərdiklərini təsəvvür etmək üçün gərək özünü Məmmədov, Rəcəbov, Naydiç, Məmmədov, Hüseynov və Səfərlinin yerində hiss edəsən.

Bu çempionat bizim üçün bir də onunla çox əlamətdar oldu ki, Raufun belə mötəbər yarışda 88,9 faizli fantastik nəticəsi – 9 oyunda 8 xal (7 qələbə, 2 heç-heçə) turnirin bütün iştirakçılarının göstəriciləri arasında ən yüksək nailiyyət oldu və onun şəxsi reytingini xeyli artırdı. Rəqiblər bu nəticəyə həsəd apara bilərdilər. Müqayisə üçün deyək ki, çempionatın qalan iştirakçıları arasında daha yaxşı nəticə göstərən Ermənistan yığmasının (bu komanda yekun cədvəlində 12-ci yerlə kifayətlənməli olmuşdu) üzvü Q. Sarqssyan 6,5 xal toplayıb Raufdan 1,5 xal geri qalmışdı.

R.Məmmədovun əla nəticəsi həm də ona dördüncü taxtada 1 nömrəli şahmatçı kimi daha bir qızıl medal qazandırdı.

Beləliklə, Azərbaycan komandası 2017-ci il noyabrın 6-dan 7-nə keçən gecədən etibarən üçqat Avropa

çempionu adını daşımağa başladı. Bu, hər ölkənin, hər komandanın işi deyil. Üçqat çempion olmaq yalnız ən parlaq zəka sahiblərinin çata biləcəyi bir zirvədir. Bu zirvənin fəthləri bizim əvəzolunmaz sərvətimizdir.

Komanda çempionatdan qayıdan kimi yenə Prezident İlham Əliyev qalibləri qəbul edib möhtəşəm qələbə, tarixi nailiyyət münasibətilə qrossmeysterləri təbrik etdi, bu qələbənin Azərbaycanın idman tarixində çox mühüm hadisə olduğunu bildirdi, gələcək yarışlarda onlara yeni-yeni uğurlar arzuladı.

AZƏRTAC-ın həmin qəbul haqqında yaydığı və 2017-ci il noyabrın 9-da ölkə mətbuatında dərc olunmuş materialı diqqətinizə çatdırırıq.

Prezident İlham Əliyev şahmat üzrə Avropa komanda çempionatının qaliblərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 8-də şahmat üzrə Avropa komanda çempionatının qaliblərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlətimizin başçısı görüşdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

– Azərbaycan növbəti böyük uğura imza atıb. Bu dəfə idmanın şahmat növündə, intellektual idman növündə qazanılmış qələbə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan komandası Avropa çempionatında birinci yer tutub və çempion olub. Bu möhtəşəm qələbə münasibətilə şahmatçılarını, məşqçiləri, federasiyanı ürəkdən təbrik edirəm.

Bu, bütün Azərbaycan xalqını sevindirən qələbədir. Şadam ki, bu, artıq birinci qələbə deyil, bu, üçüncü qələbədir. Yəni, üç dəfə Azərbaycan şahmatçıları Avropada birinci yeri tutublar. Bu, onu göstərir ki, budəfəki qələbə də təsadüfi qələbə deyil, bu, təbii qələbədir. Bu qələbə Azərbaycan xalqının istedadına, intellektinə əsaslanan qələbədir.

Gərgin mübarizədə bizim şahmatçılarımızı Azərbaycan xalqının intellektual potensialını bütün Avropaya və eyni zamanda, dünyaya bir daha nümayiş etdirdilər. Mən sizi dəvət etdim ki, bu qələbə münasibətilə sizi şəxsən təbrik edim. Bilirəm ki, siz bu gecə Bakıya böyük qələbə ilə,

kuboklarla qayıtmısınız və bütün Azərbaycan xalqını sevindirmisiniz.

Şahmatın Azərbaycanda inkişafı çox sürətlə gedir. Bilirsiniz ki, bölgələrdə müasir şahmat məktəbləri, şahmat evləri yaradılır. Biz vaxtilə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş ənənəni bərpa etmişik.

O vaxt – 1970-1980-ci illərdə, demək olar ki, bütün bölgələrimizdə müasir şahmat məktəbləri açılmışdır. Əfsuslar olsun ki, 1990-cı illərin əvvəllərində onların bir çoxu bağlanmış, yaxud da ki, təyinatı dəyişilmişdir, özəlləşdirməyə açılmışdır. İndi onların bir çoxunda digər obyektlər yerləşir. Biz isə bütün bölgələrdə yeni şahmat evlərinin, məktəblərinin tikintisi ilə bağlı çox ardıcıl iş aparırıq. Bölgələrdə yerləşən şahmat evlərinin bir çoxunun açılışında mən şəxsən iştirak etmişəm. Əlbəttə ki, Bakıda böyük şahmat mərkəzinin yaradılması gündəlikdə

duran vacib məsələlərdən biridir.Əminəm ki, biz yaxın gələcəkdə bunu da edəcəyik.

Eyni zamanda, Azərbaycanda beynəlxalq yarışlar mütəmadi qaydada keçirilir.Vüqar Həşimovun adını daşıyan beynəlxalq turnir artıq dünya miqyasında çox mötəbər bir yarış kimi qiymətləndirilir.Əlbəttə ki, dünyanın aparıcı şahmatçılarının bu turnirdə iştirakı bunun səviyyəsini göstərir.Biz hamımızın iştirak etdiyimiz Ümumdünya Şahmat Olimpiadasını da xatırlayırıq. Bu da çox möhtəşəm idman yarışı idi.Demək olar, Yay Olimpiya Oyunlarından sonra ölkələrin sayına görə, bəlkə də, ikinci bir tədbir idi ki, yüksək səviyyədə keçirilmişdir.Azərbaycanda belə bir tədbirin keçirilməsi, əlbəttə ki, bizim şahmat sahəsində əldə etdiyimiz uğurların təzahürüdür.

Bu dəfə isə Azərbaycan komandası bir daha bizi sevindirdi. Komandamızın iştirakçıları, onların hamısı gənclərdir, gənc nəsidir, müstəqillik dövründə yetişmiş şahmatçılardır. Bu qələbə, doğrudan da, həm müstəqilliyimizin uğurlu inkişafını və həm də ölkəmizin intellektual səviyyəsini göstərir. Azərbaycan Olimpiya Oyunlarında, Avropa və İslam Həmrəyliyi Oyunlarında artıq dünyada sübut edib ki, böyük idman dövlətidir. Biz Bakıda keçirilmiş Avropa Oyunlarında ikinci, İslam Həmrəyliyi Oyunlarında isə birinci yerə layiq görüldük. Yay Olimpiya Oyunlarında isə medalların sayına görə biz dünya miqyasında 14-cü yerdəyik.Bu, tarixi nailiyyətdir, tarixi qələbədir. Bu qələbə – şahmat sahəsində əldə

edilmiş qələbə onu göstərir ki, xalqımızın, eyni zamanda, çox güclü intellektual potensialı var. Bu, əlbəttə ki, ölkəmizi və xalqımızı fərqləndirən amillərdən biridir. Həm döyüş idman növlərində, eyni zamanda, komanda idman növlərində də uğurlarımız var. İntellektual idman növündə – şahmatda bu qələbə, doğrudan da, bizim hamımızı çox sevindirir.

Mən xarici mətbuatı da izləmişəm.Bilirəm ki, bu qələbə xarici mətbuatda çox geniş işıqlandırılmışdır.Avropa qitəsində şahmat sahəsində birinci olmaq, özü də üçüncü dəfə birinci olmaq, doğrudan da, böyük tarixi qələbədir.

Mən sizi dəvət etdim ki, şəxsən sizi təbrik edim. Əvvəlki illərdə bizim görüşlərimiz çox olmuşdur. Siz bu binada dəfələrlə olmusunuz.Sizin ulu öndərlə şəkliniz bütün bölgələrdə şahmat evlərinin divarında asılıbdır və bu, uşaqlar üçün də bir nümunədir.Mən də bölgələrdə o şahmat məktəblərinin açılışında uşaqlarla görüş əsnasında həmişə deyirəm ki, siz də bizim tanınmış şahmatçılar kimi olmalısınız, dünya miqyasında qələbə qazanmalısınız, xalqımızı sevindirməlisiniz və Azərbaycanı təbliğ etməlisiniz.Sizin indiki qələbəniz də əminəm ki, şahmatın Azərbaycanda populyarlaşmasında öz müsbət rolunu oynayacaq, şahmat bölmələrinə axın daha da güclənəcək.

Bu, sizin ümumi qələbənidir.Sizi təbrik edirəm, sizə yeni uğurlar və qələbələr arzulayıram.

* * *

Azərbaycan Şahmat Federasiyasının birinci vitse-prezidenti, beynəlxalq hakim Faiq HƏSƏNOV çıxış edərək dedi:

– Möhtərəm cənab Prezident, ilk növbədə, mən Sizə komanda adından minnətdarlığımı bildirirəm ki, vaxt edib qəbul edirsiniz. Biz Sizinlə üçüncü dəfə görüşürük. Bugünkü görüş çox xoş görüşdür, sevinc görüşüdür. Mən başqa bir cəhətdən Sizə bir daha minnətdarlığımı bildirirəm. Sizə “Sağ olun” demək istəyirəm ki, biz orada olarkən respublikanın bütün ictimai həyatı ilə təmasda idik, baxırdıq ki, ölkəmizdə nə keçirilir. Əsrin layihəsini – Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunu Siz açdınız, izləyirdik.

Bu münasibətlə mən Sizi təbrik etmək istəyirəm. Bu, xalqımız üçün tarixi bir hadisədir. Ona görə ki, dəmir İpək Yolunun açılması, əlbəttə, Azərbaycanı Avropaya bağlayır. Gələcəkdə biz də həmin yolun səmnişin qatarından istifadə edəcəyik. Həm də belə bir təklif oldu, uşaqlar təklif etdilər ki, ilk səmnişin qatarı hərəkətə başlayanda biz dünyanın güclü şahmatçılarını çağırıq və bu qatarda bir turnir təşkil edək və bu, bir hadisə olsun. Bu turniri ən güclü şahmatçılarla – bizim, Türkiyə və Gürcüstanın şahmatçıları ilə bir yerdə keçirək.

Bu il bizim komanda, əlbəttə, çox güclü idi. Bizim hamımızın məqsədi yalnız o idi ki, birinci yerə çıxaq. Mən bir məqamı da Sizin diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, biz orada “Qarabağ”ın Madriddə “Atletiko” ilə oyununa kompüter vasitəsilə baxırdıq. Bizim şahmatçıların hamısı futbol həvəskarıdır. Hər şahmatçının sevimli komandası var. Amma “Qarabağ” oynayanda, aydın məsələdir, hamımız “Qarabağ”a baxır və azarkeşlik edirdik. “Qarabağ” oyunu gözəl nəticə ilə başa çatdırdandan sonra ertəsi gün biz Ermənistan komandası ilə oynayırdıq. Belə ruh yüksəkliyindən sonra hamı dedi ki, “Qarabağ” belə oynayıbsa, Ermənistanla oyunda bizim ayrı yolumuz yoxdur. Biz gərək yalnız qələbə çalaq. Bu, doğrudan da, belə oldu. Bundan sonra uşaqlar özləri də dedilər ki, artıq biz qızıl medala yol açdıq.

Faiq Həsənov bildirdi ki, bu qələbədə bütün grossmeysterlərimizin böyük rolu var. O vurğuladı ki, Azərbaycan komandasının üzvləri Beynəlxalq Şahmat

Federasiyasının reyting siyahısında 2700 və daha çox əmsalı olan şahmatçılar sırasındadırlar. Faiq Həsənov qeyd etdi ki, şahmatçılarımız Teymur Rəcəbov və Şəhriyar Məmmədyarov Beynəlxalq Şahmat Federasiya-

sının il ərzində ən güclü şahmatçılar arasında keçirdiyi Qran-Pri turnirində ilk üçlüyə düşüblər və onların mükafat qazanmaq imkanları çox yüksəkdir. 2017-ci ildə şahmat yarışlarında əldə edilən qələbələrdən danışan federasiyanın vitse-prezidenti bildirdi ki, gənc şahmatçılarımız bu il keçirilən Avropa çempionatında iki qızıl, iki gümüş, bir bürünc medal qazanaraq komanda hesabında ikinci olublar. Bundan başqa, SOCAR-ın klubu olan “Odlar Yurdu” da bu il Avropa çempionatının mükafatçılarındandır.

İdmançılara, o cümlədən şahmatçılara göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığımı bildirən Faiq Həsənov son illərdə respublikamızın hər yerində olduğu kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında da idmanın bu növünün inkişaf etdiyini vurğuladı. O, Bakıda 42-ci Ümumdünya Şahmat Olimpiadasının yüksək səviyyədə keçirilməsinin bütün dünyada böyük məmnunluqla qarşılandığını dedi.

* * *

Milli komandanın üzvü Şəhriyar MƏMMƏDYAROV çıxış edərək dedi:

– Cənab Prezident, diqqətinizə görə çox sağ olun.

Biz burada əyləşəndə xatırlayır və deyirik ki, hələ yeniyetmə olanda bizim əldə etdiyimiz nəticələrə Siz həmişə diqqət göstərmisiniz. Bəlkə də, başqa ölkələrdə bu cür nəticələrə heç kim diqqət yetirməzdi. Amma Siz hər zaman diqqət göstərmisiniz. Hələ o vaxt inanırdınız ki, biz bu gün Avropanın ən güclüsü və ən yaxşısı olacağıq.

Biz birinci dəfə Avropa çempionu olanda və ölkəmizə qayıdanda komanda yoldaşlarımız özlərini elə göstərirdilər ki, guya bu, bizim üçün normal nəticədir. Həqiqətdə isə biz o nəticəni çox çətinliklə qazanmışdıq. Amma bu gün komanda gedib Avropa çempionu olanda elə bil hamı öyrəşib, elə bil hamı başa düşür ki, Avropanın ən güclü, ən yaxşı komandası gəlir.

Bu gün Azərbaycan şahmatı, yəqin ki, tarixinin ən parlaq anlarını yaşayır. Bu gün Azərbaycanda 2700-dən yuxarı əmsalı olan dörd şahmatçı var. Bu gün artıq dünyanın üçlüyündə olmaq, – dünyanın üçlüyünə gəlib çıxmışıq, – dünyanın birinci nömrəli şahmatçısı olmaq da mümkündür, bu, çox yaxındır. Dünya çempionluğu uğrunda mübarizədə birinci olmaq, tacı Azərbaycana qaytarmaq – bunlar hamısı artıq sadəcə söz deyil, bu, artıq bir reallıqdır, çox yaxındır.

Bunların hamısının, əlbəttə, bir səbəbi var – diqqət və qayğı. Yəni, biz Sizin diqqətinizi hər zaman hiss edirik. Bakıda keçirilən Olimpiadaya, ümumiyyətlə, hər il Azərbaycanda keçirilən turnirlərə göstərilən ən böyük dəstəyə, diqqətə və qayğıya görə şahmatçılarımız adından,

həmçinin Qran-Pri yarışına görə bu görüşə gələ bilməyən Teymur Rəcəbovun, Arkadi Naydiçin adından Sizə dərin təşəkkürümüzü bildirirəm. Biz bir komandayıq, məğlub olanda hamımız məğlub oluruq, heç bir oyunçunu ayırmırıq. Biz bir dost komanda kimi hər yerdə göstərmişik ki, Azərbaycan həm dostluğu, həm uğur qazanmağı bacaran, zəkali insanları olan intellektlər diyarıdır.

Bizim üçün yaradılan şəraitə görə çox sağ olun. Bizə göstərdiyiniz diqqət və qayğıya – 20 il bundan əvvəl başlayan diqqət və qayğınıza görə bu gün Sizə səmimi qəlbən “Çox sağ olun” deyirik. Təşəkkür edirik, cənab Prezident.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. Bir daha sizi təbrik edirəm. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, bu, böyük qələbədir. Bu qələbə Azərbaycan intellektinin, Azərbaycan zəkasının təntənəsidir. Bu qələbəni, qələbə sevincini Azərbaycan xalqına siz bəxş etmişiniz. Sizə yeni uğurlar və yeni qələbələr arzulayıram. Sağ olun.

* * *

Sonra şahmat üzrə komandamızın indiyədək Avropa çempionatlarında qazandığı kuboklar dövlətimizin başçısına təqdim olundu.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Dövlət başçımızla görüşdən sonra, noyabrın 10-da isə çempion komandanın üzvləri Fəxri xiyabana gedib ulu

öndər Heydər Əliyevin və unudulmaz dostları Vüqar Həşimovun xatirələrini dərin ehtiramla yad etdilər.

Burada AZƏRTAC-ın daha bir materialına müraciət edək.

Avropa çempionu olan şahmatçılarımız ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Beynəlxalq qrossmeyster Vüqar Həşimovun xatirəsi də yad olunub

Şahmat üzrə komandalar arasında Avropa çempionatının qalibi olan milli komandamızın üzvləri və Azərbaycan Şahmat Federasiyasının rəhbərliyi noyabrın 10-da Fəxri xiyabana gələrək müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad edib, məzarı önünə gül dəstələri qoyublar.

Görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə tər çiçəklər düzülüb.

Daha sonra ikinci Fəxri xiyabana gələn şahmatçılarımız beynəlxalq qrossmeyster Vüqar Həşimovun xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı üzərinə gül dəstələri qoyublar.

Azərbaycan Şahmat Federasiyasının prezidenti Elman Rüstəmov bildirib ki, şahmatçılarımız Avropa çempionatında parlaq qələbələr qazanaraq xalqımıza üçüncü dəfə qızıl medal sevinci yaşadıblar. Bu gün aramızda olmasa da, şahmatçılarımızın qələbəsində Vüqar Həşimovun da

payı var. 2009-cu ildə Vüqar parlaq qələbələri ilə milli komandamızın ilk dəfə Avropa çempionu adını qazanmasında mühüm rol oynadı. Həmin qələbə milli komandamızda özünəinam hissinin güclənməsinə və növbəti uğurların qazanılmasına şərait yaratdı. Millimizin ən istedadlı üzvlərindən olan Vüqar Həşimovun yoxluğu yığmamız və

onun komanda yoldaşları üçün ağır itkidir. Vüqarın adı böyük ənənələri olan şahmat tariximizə qızıl hərflərlə yazılıb. Ölkəmizdə Vüqar Həşimov Şahmat Akademiyasının uğurlu fəaliyyəti, eləcə də hər il Şəmkirdə keçirilən ənənəvi turnir onun xatirəsinin yaşadılmasına böyük töhfədir.

Federasiya rəhbəri Azərbaycanda əsas ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan idmana dövlət dəstəyi siyasətini Prezident İlham Əliyevin uğurla

həyata keçirməsi nəticəsində bu sahədə əldə olunan nailiyyətlərdən danışib. Ölkəmizdə idmanın digər növləri kimi şahmatın inkişafının da diqqət mərkəzində olduğunu vurğulayan E.Rüstəmov bu baxımdan dövlətimizin başçısının 2009-cu il 5 may tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “2009-2014-cü illərdə Azərbaycanda şahmatın inkişaf etdirilməsi Dövlət Proqramı”nın önəmini vurğulayıb. Bildirib ki, bu gün ölkəmizdə şahmatın kütləviləyinə tam nail olunub, bütün bölgələrdə şahmat məktəb və dərnəkləri fəaliyyət göstərir.

Vüqarla bağlı xatirələrini bölüşən şahmat üzrə üçqat Avropa çempionu Şəhriyar Məmmədیارov deyib: “Vüqarın xatirəsi həmişə qəlbimizdə yaşayır. Avropa çempionatında ilk çempionluğu Vüqarla birlikdə qazanmışdıq. Həmin qələbə bizdə güclü inam hissi yaratdı və həmişə özümüzü Avropa çempionu kimi hiss etmişik. Bu gün aramızda olmamasına baxmayaraq, Vüqar daim bizimlədir. Biz həmişə yarışlardan, maraqlı oyunlardan sonra Vüqarı xatırlayırıq. Bu gün onun yoxluğunu ən çox hiss edənlərdən biri də bizlərik”.

Milli komandamızın digər üzvü Rauf Məmmədov da Vüqar Həşimovun xatirəsinin daim yaşayacağını vurğulayaraq bildirib: “Azərbaycan milli komandası ilk dəfə Avropa çempionu olanda həmin qələbədə mühüm rol oynamış Vüqarın partiyalarını daim xatırlayırıq. İlk Avropa çempionluğunun qazanılmasında Vüqar xüsusilə mühüm rol oynadı. Həmin çempionluq bizi sonrakı qələbələrə ruhlandırdı. Ona görə də bu gün aramızda olmasa da,

üçüncü dəfə Avropa çempionu adını qazanmadığımız da Vüqarın qələbəsidir”.

Vüqar Həşimovu daim xatırladıklarını bildiren millimizin üzvü Qədir Hüseynov onunla bağlı xatirələrini bölüşərək deyib: “Vüqar həmişə mehribanlığı, qayğıkeşliyi, son ana qədər mübarizə aparması ilə fərqlənirdi. 2013-cü ildə Portuqaliyada keçirilən beynəlxalq turnirdə səhhətindəki problemlərlə əlaqədar komandamızın kapitanının etirazlarına baxmayaraq, görüşlərə çıxdı və qələbə qazanmadığımızda mühüm rol oynadı”.

Mərhum şahmatçının atası Qasım Həşimov oğlunun xatirəsinə göstərilən yüksək ehtirama və diqqətə görə minnətdarlığını bildirərək deyib: “Çox şadam ki, Vüqarın da iştirakı ilə 2009-cu ildə ilk dəfə Avropa çempionu olan şahmatçılarımız bu uğurları davam etdirirlər. Bu qələbələr münasibətilə Federasiya rəhbərliyini, şahmatçılarımızı və bütün Azərbaycan xalqını təbrik edirəm. Bu qələbə bütün dünyaya göstərdi ki, Azərbaycan şahmatçılarının uğurları təsadüfi deyil. Azərbaycan şahmatçıları Avropa çempionatlarında üç dəfə kuboka sahib olmaqla yanaşı, qızıl və bürünc medallara da layiq görülüb və ümumilikdə 20-dək medala sahib olublar. Bu uğurların qazanılmasında Azərbaycan Şahmat Federasiyasının mühüm xidmətləri var”.

Qasım Həşimov ölkəmizdə idmanın digər növləri kimi şahmatın da inkişafına göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə dərin minnətdarlığını bildirib.

Azərbaycan komandasının Avropa çempionatlarında üçüncü zəfəri ölkəmizdə geniş qeyd olunan 9 Noyabr Dövlət Bayrağı Günü ərəfəsinə təsadüf etmişdi. Həqiqətən, ən yaxşı şahmatçılarımız milli qürur mənbəyimiz olan müqəddəs bayrağımızın şərəfini növbəti dəfə layiqincə qorumuşlar. Əhsən və yenə də əhsən!

Budur, biz Azərbaycan komandasının Avropa çempionatlarında üç qələbəsinin—Novi Sad—2009, Varşava—2013 və Krit adası—2017-də qazanılmış qızıl medalların sevincini böyük fəxarət hissi ilə bir daha yaşadıq.

Avropa çempionatlarından Xəzər sahillərinə gətirilmiş digər iki dəst mükafata gəldikdə, yığmamız 2007-ci ildə Yunanıstanın Heraklio şəhərində keçirilmiş 16-cı birincilikdə üçüncü yeri tutmuş və belə yarışlarda tarixində ilk uğurunu bürünc medallarla qeyd etmişdir. Komandaya bu müvəfəqiyyəti Məmmədیارov, Rəcəbov, Həşimov, Hüseynov və Məmmədovdan ibarət heyət təmin etmişdir.

Azərbaycan millisi gümüş medallara da Yunanıstanda, bu dəfə Porto Karras şəhərində sahib olmuşdur. Komanda 2011-ci ildə orada növbəti çempionatda çıxışlarını çempion Almaniyadan sonra fəxri kürsünün gümüş pilləsində başa vurmuş, üçüncü yeri isə Macarıstan tutmuşdur.

Beləliklə, Azərbaycan komandası Avropa çempionatlarının beşqat mükafatçısı – üç dəst qızıl, bir dəst gümüş və bir dəst bürünc medalın sahibidir. İndi kim deyə bilər, daha hansı ölkələr belə möhtəşəm nailiyyətlə öyünə

bilərlər?! Özü də bu medallar cəmi 10 il ərzində – 2007-ci ildən 2017-ci ilədək olan dövrdə keçirilmiş son altı çempionatdan beşində qazanılmışdır. Üstəlik də, demək olar, dəyişməz heyətlə.

Azərbaycan millisi iştirakçısı olduğu son altı Avropa çempionatından yalnız birində, 1972-ci ildə sovet şahmatçısı Boris Spasski ilə amerikalı Robert Fişer arasında dünya tacı uğrunda matçın keçirildiyi Reykyavikdə mükafatçılar sırasına daxil ola bilməmişdir (11 xalla 7-ci yer). Komanda İslandiya paytaxtında 2015-ci ilə təsadüf edən həmin yarış fəxri kürsüdən kənarında başa vursa da, bunu heç kim ona irad tuta bilməz. Altı çempionatdan beşinin mükafatçısı olmaq, xüsusən də üç dəfə fəxri kürsünün zirvəsinə qalxmaq tarixə qızıl hərflərlə yazılan səhifələrdir!

Komandanın Reykyavikdə Rəcəbov, Məmmədیارov, Naydiç, Məmmədov və Səfərlidən ibarət heyətlə yarışdığını da qeyd edək.

Elitaya möhtəşəm qayıdış

İş elə gətirmişdi ki, Avropa çempionatı–2017-nin qəhrəmanlarından biri Teymur Rəcəbov artıq yarışın ertəsi günü İspaniyanın Palma-de-Malyorka şəhərində idi. Dünyanın nəhəng futbol klubları “Barselona” və “Real”ın vətəninə FİDE-nin Qran-pri yarışları seriyasından sonuncu – dördüncü mərhələnin startına lap az qalırdı. Bu turnir Rəcəbov üçün çox mühüm əhəmiyyət daşıyırdı. Məhz ona görə də qrossmeyster Krit adasında qaliblərin mükafatlandırılması mərasimində iştirak edə

bilməmiş, komandası üçün qızıl tura bərabər 9-cu raund başa çatdıqdan dərhal sonra hava limanına tələsmişdi. Tez bir vaxtda Palma-de-Malyorkaya çatıb, Qran-priyə son hazırlıq görmək lazım idi.

T.Rəcəbov buna qədər 2017-ci ildə FİDE-nin Qran-pri turnirləri çərçivəsində iştirak etdiyi hər iki mərhələdə çıxışlarını yüksək nəticələrlə başa vurub mükafatçılar sırasına daxil olmuşdu. Əvvəlcə mayda Moskva turnirində 5 xal toplayıb ikinci yeri tutan Şəhriyar Məmmədyarovdan (5,5 xal) yarım, yarışın qalibi Çin Xalq Respublikası təmsilçisi Din Lijendən isə 1 xal geri qalmışdı.

Grossmeyster bundan bir qədər sonra, iyulun ortalarında İsveçrənin Cenevrə şəhərində keçirilən üçüncü mərhələdə Moskvadakından da yaxşı nəticə göstərüb bütün rəqiblərindən irəlidə olmuşdu. Turnirdən sonra qaliblər mükafatlandırılarkən hamıdan çox -6 xal toplayan Teymur fəxri kürsünün zirvəsinə dəvət olunmuş və öz əmsalına daha 170 reyting balı əlavə etmişdi. İkinci-üçüncü yerləri hərəyə 5,5 xalla (125 əmsal) rusiyalılar Aleksandr Qrişuk və Yan Nepomnyaşi tutmuşdular. Məmmədyarov (5 xal; 60 əmsal) isə dördüncü olmuşdu.

Bu iki turnirdən əvvəl, fevralda Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində birinci mərhələ yarışını keçirilmişdi. Turnirin üç iştirakçısı Məmmədyarov, Qrişuk və Vaşye-Laqrav 5,5 xal toplayıb birinci-üçüncü yerləri bölüşdürmüşdülər.

Palma-de-Malyorkada start ərəfəsində dörd mərhələnin ümumi yekununda 2018-ci ilin mart ayında Berlində iddiaçıların turnirində oynamaq hüququ verən iki

vəsiqəyə dörd nəfər, buna qədər üç turnirdə çıxış etmiş Məmmədyarov, Qrişuk, habelə İspaniyada yarışacaq Rəcəbov və Vaşye-Laqrav daha yaxın idilər. Vəsiqələrə kimin sevinəcəyini noyabrın 25-də, turnirin finişində biləcəydik. Rəcəbovla Məmmədyarovun da gələcəyi ümidlə gözləmələri onların pərəstişkarlarının bizim üçün çox məsul turnirə marağını ikiqat artırmaya bilməzdi.

Bu arada Rəcəbovun üçüncü dəfə Avropa çempionatında qızıl medalı boynundan asdığı yarışda keçdiyi yolu bir daha xatırlamaq olardı.

Teymur Krit adasında səkkiz dəfə taxta arxasına əyləşmiş və bir dəfə də rəqiblərindən heç kimə onu üstələməyə imkan verməmişdir. Moldovalı Vladimir Xamiteviç, Ermənistan təmsilçisi Sergey Movsesyan və rusiyalı Yan Nepomnyaşi üzərində üç qələbə. Özü də şahmatçımız son iki görüşdə qaralarla qalib gəlmişdir. İtalyan Daniele Vokaturro, ispan İvan Salqado Lopes, çex Viktor Lazniçka, macarıstanlı Viktor Erdoş və ukraynalı qrossmeyster Yuri Krivoruçko ilə görüşlərdə isə "dinc" nəticə qeydə alınmışdır.

Azərbaycan komandasının ikinci taxtasında Rəcəbov 5,5 xal toplamışdır ki, bu da 68,8 faizli göstərici və həmin taxtada gümüş medal deməkdir.

2017-ci il martın 12-də 30 yaşını qeyd etmiş Rəcəbovun nailiyyətlər siyahısı ilə tanış olduqda görürük ki, Teymur artıq 14 yaş 14 günlüyündə qrossmeyster olub 2001-ci ildən (yeni əsrin ilk ilindən) bu adı daşımağa başlamışdır. 2003-cü ildə Linares superturnirində

qaralarla Harri Kasparova qalib gəlib böyük sensasiyaya səbəb olduğu görüş turnirdə ən yaxşı görüş hesab edilmiş, elə həmin il Anand və ukraynalı Ruslan Ponomaryova da öz üstünlüyünü sübuta yetirərək bir ildə FİDE-nin üç dünya çempionu üzərində qələbə qazanmış, 2006-cı ildə yenə Linares superturnirində daha bir keçmiş dünya çempionu bu dəfə Veselin Topalovu (Bolqarıstan) məğlubiyyətə uğratmışdır.

Bundan əlavə, T.Rəcəbov 2004-cü ildə Liviyanın paytaxtı Tripolidə dünya çempionatının yarımfinalında oynamış, ustalıq səviyyəsi və reytingi durmadan artmağa başlamışdır.

Azərbaycanlı qrossmeysterin 2011-ci ildə Rusiyanın Kazan şəhərində keçirilən dünya şahmat tacı uğrunda

iddiaçıların matçlarının iştirakçısı olduğunu xüsusi qeyd edə bilərik. Tatarıstan paytaxtında həmin yarışda Rəcəbovun rəqibi rusiyalı keçmiş dünya çempionu Vladimir Kramnik idi. Yarışın “əsas vaxtı” heç-heçə nəticələnmişdir. Qrossmeysterimiz tay-breykdə məğlub olaraq matçı uduzmuşdur.

Bu gün Teymur yenə dünyanın ən güclü qrossmeysterlərindən biridir, 2017-ci ili planetin ən yaxşı 100 şahmatçısının siyahısında 2748 əmsalla 19-cu mövqedə başa vurmuşdur.

Bu zəka sahibinin şahmat oynamağa 4 yaşından başladığını, artıq 12 yaşında ikən 18 yaşadək şahmatçılar arasında Avropa çempionatının qalibi olduğunu da xatırlayaq.

Ən başlıcası isə, T. Rəcəbov bir müddət oyununda və nəticələrində müəyyən durğunluqdan sonra 2017-ci ildə əvvəlki mübariz idman formasına qayıdaraq yenidən diqqətləri özünə cəlb etməyə başlamışdır. Teymurun millimizin tərkibində Avropa çempionatında, eləcə də FİDE-nin Qran-pri turnirlərində uğurlu çıxışları və yalnız son anda iddiaçılar turnirindən kənar qalması onun ümumdünya şahmatçılar ailəsinin elitasına yüksək nəticələrlə inamlı qayıdışının təsdiqidir.

Debütdə FİDE ustası oldu, qarşıda endşpil və mittelşpil durur

Bu başlıq altında yazını təxminən 20 il əvvəl “Xalq qəzeti”ndə dərc etdirmişdim. Onda yeniyetmə şahmatçı Rauf Məmmədov 10 yaşlılar arasında dünya birinciliyində ikinci-dördüncü yerləri bölüşdürmüş və FİDE ustası normasını yerinə yetirmişdi. Biz də öz növbəmizdə karyerasının başlanğıcında və ya debütdə yüksək ada layiq görülmüş Azərbaycan şahmat məktəbinin istedadlı yetirməsini təbrik edib gələcəkdə ona endşpil və mittelşpildə də uğurlar arzulamışdıq.

Budur, indi oyunun ortalarındayıq. R. Məmmədov artıq beynəlxalq qrossmeyster, 2018-ci ilə FİDE-nin reyting cədvəlində 2709 əmsalla 40-cı mövqedə qədəm qoyan müdrik oyunun mahir ustalarından biri, beynəlxalq şahmat dairələrində yüksək nüfuz sahibidir. Məqsədi isə əldə edilmiş uğurlarla kifayətlənməmək, nailiyyətlərini və reytingini durmadan artırmaq, lap elə iddiaçılar turnirinə də vəsiqə qazanıb dünya şahmat tacı uğrunda mübarizə aparmaqdır.

Çətin yolun artıq geridə qalan hissəsində Raufun uğurlarının arxasında gərgin zəhmət durur. Şahmatda ilk addımlarını yeddi yaşında atan Məmmədov tezliklə FİDE ustası kimi tanınmış, 2003-cü ildə beynəlxalq usta olmuş,

2004-də isə beynəlxalq qrossmeyster adına layiq görülmüşdür. Qrossmeysterin ən böyük uğurları, şübhəsiz, Azərbaycan milli komandası heyətində Avropa çempionatlarında qazandığı üç qızıl medaldır. Bu medallar onun mükafatlar kolleksiyasında xüsusi yer tutur. Üç il əvvəl–2015-ci ildə Belarus Respublikasının paytaxtı Minskdə keçirilmiş blits üzrə Avropa çempionatının qalibi olması isə sürətli şahmatda da dəqiq oyununun təsdiqidir.

R.Məmmədovun 2017-ci ilin payızında Yunanıstanda Avropa çempionatında fantastik çıxışı gənc həmvətənimizi bütün Avropaya daha yaxından tanıtdı, Raufun öz qüvvəsinə və böyük məqsədlərə çata biləcəyinə inamını bir qədər də artırdı. Krit adasında Avropa çempionatından sonra qrossmeysterin müsahibəsini

diqqətlə oxuyun və onun gələcək üçün daha böyük arzularla yaşadığına əmin olun.

Lakin əvvəlcə sonuncu Avropa çempionatında Azərbaycan komandasının (eləcə də bütün çempionatın) “bombardirinin” dördüncü taxtada qət etdiyi böyük zəfər yolunu birlikdə nəzərdən keçirək.

Çempionatın ən yaxşı oyunçusu yeddi qələbədən üçünü qara fiqurlarla italyalı Daniil Dvirni, Ermənistan şahmatçısı Qabriel Sarqssyan, rusiyalı Daniil Dubov, dördünü ağlarla Valentin Draqnev (Avstriya), Andrey Maçovey (Moldova), Voytex Plat (Çexiya), Ferents Berkeş (Macarıstan) üzərində qazanmış, heç-heçələrə isə ağlarla İspan İbarra Xeres və yenə də ağlarla Yuri Kuzubova (Ukrayna) qarşı görüşlərdə razılaşmışdır.

R.Məmmədovun 2017-ci il noyabrın 10-da Rusiyanın populyar “Sport-Ekspres” nəşrində dərc olunmuş müsahibəsində qrossmeysterin Avropa çempionatında böyük müvəffəqiyyətdən çox ruhlandığı aydın hiss olunur. O həmin müsahibədə perspektiv planları haqqında belə demişdir:– Ölkəmə, komandama, öz nəticəmə görə xoşbəxtəm. Amma heç bir eyforiya, heç bir istirahət yoxdur. Mən yeni plan tərtib etmişəm: gündə beş-altı saat şahmat, üç saat idman zalı, ciddi, düzgün qidalanma və hərtərəfli intellektual təhsil. Müvəffəqiyyət məni ruhlandırır. Reytingdə Top-10-luğa daxil olmaq və iddiaçıların turnirinə vəsiqə qazanmaq üçün mübarizə aparmaq istəyirəm. Mənə çox ciddi adamlar kömək edirlər. O cümlədən dostum Sergey Karyakinin meneceri

Kirill Zaqalis. Biz sponsor axtarıq və əgər mən kontrakt alsam, bütün pulları qəpiyinədək öz hazırlığıma yönəldəcəyəm.

K.Zaqalis də öz növbəsində azərbaycanlı həmkarlarımıza müsahibəsində demişdir: “Sizi qələbə münasibətilə təbrik edirəm. Təbii ki, mən Rusiya yığmasına azarkeşlik edirdim. Ancaq bizimkilər qalib gələ bilməsəydilər, istərdim ki, Azərbaycan çempion olsun. Mənim Teymur Rəcəbovla da yaxşı münasibətlərim var. Rauf Məmmədovla isə çox yaxından dostluq edirik. Biz Şəhriyar Məmmədov, Eltac Səfərli və Qədir Hüseynovla da yaxşı yoldaşlarıq.

Dördüncü taxtada Raufun oyununu xüsusi qeyd etmək istərdim. Şəxsən mənim üçün bu çempionatda Azərbaycanın qələbəsi Rauf Məmmədovun adını daşıyır. Bundan sonra mən bir menecer kimi ona kömək etməyə çalışacağam. Əminəm ki, biz birgə səylə onu daha yüksək səviyyəyə ucalda bilərik. Məmmədov potensialına görə elita şahmatçısıdır.

Azərbaycan komandası uğursuz startdan sonra toparlanıb Avropa çempionatının qalibi ola bildi. Bu, əla nəticədir! İtaliya ilə matçda məğlubiyyətdən və İspaniya ilə heç-heçədən sonra bir çox ekspertlər sizin komandanızdan “əllərini üzmüşdülər”. Ancaq elə onda Rauf Məmmədov öz səhifəsində yazmışdı: “Biz hələ qayıdacağıq”. Qayıtdılar da!”

– *Siz çempionluğa aparan yolda hansı matçı dönüş matçı hesab edirsiniz?*

– Yəqin ki, Ermənistanla matçı qeyd etmək olar. Əgər Rauf həmin heç-heçə endşpilini udmasaydı və komandasına çox mühüm iki xal qazandırmasaydı, dəqiq deyə bilərəm ki, qızıl medallar olmayacaqdı. Bu müvəffəqiyyətdən sonra komandanız Rusiya və Macarıstana da qalib gəldi. Qeyd etmək istərdim ki, Ukray-

na ilə son matçda Rəcəbovdan başqa, Azərbaycan şahmatçılarının hamısı üstün vəziyyətdə idi, Naydiç isə tamamilə uduş mövqeyi qazanmışdı. Əgər Arkadi qalib gəlsəydi, əlavə göstəricilərin hesablanmasını gözləmək lazım gəlməzdi. Belədə isə bizə qızıl medal qazanmaq şansı bəxş etdiniz. Amma, hər halda, Rusiya geri qaldı, hərçənd hesab edirəm ki, Azərbaycan çempionatın layiqli qalibidir...

“Xalq qəzeti” isə hələ 2004-cü il avqustun 13-də öz səhifələrində gənc şahmatçıya səxavətlə yer ayırıb onun haqqında kifayət qədər geniş həcmli məqalə dərc etmişdi. Həmin yazını bir daha gözdən keçirmək, yəqin ki, grossmeysterin özü üçün də xoş olar.

Rauf Məmmədov çempion zirvəsini məğlubiyyətsiz fəth etdi

Azərbaycanın ən yaxşı idmançılarının Afinaya, XXVIII Yay Olimpiya Oyunlarına səfəri ərəfəsində Türkiyənin Ürgüp şəhərindən xoş xəbər aldıq: 16 yaşlı grossmeyster Rauf Məmmədov yaşlıları arasında Avropa çempionu adını qazanmışdır.

İstedadlı şahmatçının növbəti müvəffəqiyyəti, həqiqətən, çox yerinə düşmüşdür və özünün dediyi kimi, o, Yunanıstan paytaxtında Olimpiya medalları uğrunda mübarizə aparacaq həmvətənlərinə də yalnız qələbə sevinci arzulayır.

Rauf Avropa çempionatında qızıl medala aparan yolda bir dəfə də “büdrəməmiş”, turdan-tura məqsədə doğru inamla irəliləmişdir. Onun turniri məğlubiyyətsiz başa vuraraq doqquz oyundan altısında rəqiblərini təslim etməyə məcbur etməsi və yalnız üç görüşdə heç-heçəyə razılaşması çox şeyə sübutdur. Nəticədə Məmmədov 9 mümkün xaldan 7,5 xal toplayaraq öz yaş qrupunda 2004-cü ildə Avropanın bir nömrəli şahmatçısı olmuşdur.

Bakının Nəsimi rayonundakı 164 nömrəli məktəbin XI sinif şagirdi Rauf Məmmədovun cəmi 16 yaşı olsa da, uğurla başa vurduğu yarışların siyahısı kifayət qədər genişdir. O, ilk böyük müvəffəqiyyətini hələ səkkiz yaşında ikən qazanmışdır, 1996-cı ildə Rauf on yaşınadək şahmatçılar arasında Moskva birinciliyində doqquz görüşdə əla nəticə – səkkiz qələbə və bir heç-heçə sayəsində 44 iştirakçı arasında birinci yeri tutmuşdur. Moskvanın açıq birinciliyi qalibinin Bakı məktəblisinin olması, əlbəttə, bizim üçün çox fərəhli hadisə idi. Xüsusən də ona görə ki, bu qələbəni özündən iki yaş böyük rəqiblərlə mübarizədə üçüncü sinif şagirdi qazanmışdı.

Bir sıra başqa yarışları da xatırlaya bilərik. Gənc Azərbaycan şahmatçısı Kiyevdə Ukraynanın müstəqilliyinin beşinci ildönümünə həsr edilən turnirdən bürünc mükafatla qayıtmış, növbəti ildə yenə Ukrayna paytaxtında beynəlxalq turnirin qalibi olmuş, sonra isə İspaniyada 10 yaşlı şahmatçılar arasında dünya birinciliyində 2-4-cü yerləri bölüşdürmüş və FİDE ustası normasını yerinə yetirmişdir. Həmin birincilikdə həmyerlimizin oyunu dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan mütəxəssislərin diqqətini cəkməmiş və onlar Azərbaycan şahmat məktəbi yetirməsinin bir neçə görüşünü ətraflı təhlil etmişlər.

Ötən il 15 yaşlı Rauf Məmmədovun kişilər arasında Azərbaycan çempionu adını qazanması da ölkəmizin şahmat tarixində nadir hadisə idi. Buna qədər heç kim belə gənc yaşda kişilərin respublika çempionatında birinci ola

bilməmişdi. O, 1999-cu ildə İngiltərədə ənənəvi turnirin də qalibi olmuşdur. Bu yaxınlarda Dubayda keçirilən yarışda isə beynəlxalq grossmeyster normasını ödəmişdir.

Məşqçisi, təcrübəli mütəxəssis C.Ağamaliyevlə məşğələlər zamanı qədim oyunun incəliklərinə dərinlən yiyələnməyə və dünyanın sayılıb-seçilən grossmeysterlərindən biri olub öz qələbələri ilə Vətəni Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu daha da artırmağa can atan Rauf Məmmədov təkcə idman nailiyyətləri ilə seçilmir, həm də çox təvazökardır. Daim söhbətlərində özündən çox, komanda yoldaşlarının oyunu və nəticələri haqqında danışır. Öz uğurları haqqında isə elə də həvəslə söhbət açmır. Türkiyədə Avropa çempionatında qələbəsindən sonra dediyi sözlər də bunu təsdiq edir: "Mən çempion olmağı arzulayırdım, ancaq, sadəcə, bəxtim gətirdi".

Rauf hələ 1998-ci ildə Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin sərəncamı ilə ona, Teymur Rəcəbova, Vüqar Həşimova və Qədir Hüseynova öz şahmat bacarıqlarını daha da təkmilləşdirmək məqsədilə maddi yardım göstərildiyini də heç vaxt unutmur və ümummillidərimizin bu qayğısını həmişə dərin minnətdarlıq hissi ilə xatırlayır. O deyir ki, bu gün oyunumun belə səviyyəyə çatması mərhum Prezidentimizin həmin qayğısının nəticəsidir.

Şahmat olimpinin zirvələrinə doğru irəliləyişi inamla davam etdirən gənc grossmeysteri qarşıda noyabrda Yunanıstanda keçiriləcək dünya birinciliyi və Avropanın

klub çempionatı gözləyir. Bu çempionatda azərbaycanlı şahmatçı qarşılıqlı razılığa əsasən Türkiyə komandası heyətində çıxış edəcək.

Rauf hüquqşünaslar ailəsində böyüyüb boya-başa çatmasına baxmayaraq, valideynlərinin seçdikləri yol ilə getmək fikrində deyil, bu barədə söhbət düşəndə "yalnız şahmatçı olmaq istəyirəm" deyir. Bunu başa düşmək olar.

Onun başlıca məqsədi böyüklər arasında dünya çempionu olub şahmat tacını Bakıya gətirməkdir.

Bir neçə gün əvvəl Türkiyədən Bakıya Avropa çempionatının qızıl medalı ilə qayıdan grossmeyster tezliklə yenidən "döyüşə" atılacaq. Yenə rəqiblərinə qalib gəlmək, özünü, valideynlərini, dost-tanışlarını, bütün ölkəni sevindirmək üçün.

Hələlik isə Rauf Məmmədov gərgin məşq edir və bir gözü artıq Afinadadır. Onun həmvətənləri XXVIII Yay Olimpiya Oyunlarının medalları uğrunda mübarizəyə başlayırlar. Rauf haqlı olaraq ümid edir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Milli Olimpiya Komitəsinin rəhbəri cənab İlham Əliyevin ölkədə idmanın inkişafına göstərdiyi böyük qayğı sayəsində beynəlxalq meydana nüfuzlu rəqiblərə çevrilmiş olimpiyaçılarımız Yunanıstan paytaxtında uğurlu çıxışları ilə idmanımızın nailiyyətlərini və şöhrətini daha da artıracqlar.

* * *

Diqqətinizə çatdırdığımız məqalənin dərcindən 13 il sonra Azərbaycanın kişilərdən ibarət milli komandası Yunanıstanın Krit adasında Avropa çempionatında çıxışlarına başlayarkən Rauf Məmmədov 2678 reyting xalı ilə təxminən 80-ci pillədə idi. Çempionatın finişə çatdığı noyabr ayının sonuncu günü Beynəlxalq Şahmat Federasiyası dekabrın 1-nə olan vəziyyətə görə növbəti cədvəli açıqladıqda isə qrossmeysterin öz göstəricisini xeyli artırıb 2709-a çatdırdığının, dünyanın ən yaxşı 100 şahmatçısının siyahısında 40-cı mövqeyə yüksəldiyinin şahidi olduq. Əlbəttə ki, bu çox böyük sıçrayışdır. Amma Məmmədov bu göstərici ilə də kifayətlənməyib reyting cədvəlinin pillələri ilə irəliləməkdə davam etmək əzmindədir. Əzmkarlıq isə heç vaxt mükafatsız qalmır.

Eltac Səfərli – çempion komandanın ürəyi, beyni və ilham mənbəyi

Bu sözlər sonuncu Avropa çempionatının ən yaxşı oyunçusu Rauf Məmmədova məxsusdur. Çempionatdan sonra o, report.az saytına müsahibəsində belə bir fikir söyləmişdir: “Çempionatda mənə kapitanımız Eltac Səfərli və 2013-cü ildə ikinci dəfə Avropa çempionluğunu qazandığımız vaxt kapitanımız olmuş Aleksandr Xalifman kömək edirdi. Səfərli həm komandamızın ürəyi, həm beyni, həm də ilham mənbəyi idi...”

Bu, Azərbaycan millisinin üçüncü dəfə Avropa çempionu adını qazanmasında Eltac Səfərlinin böyük xidmətləri haqqında söylənilmiş çox güclü bir fikirdir.

Şübhəsiz, çempion komandanın digər üzvləri Şəhriyar Məmmədyarov, Teymur Rəcəbov, Qədir Hüseynov və Arkadi Naydiç də Rauf Məmmədovun sözlərinə tam şərik çıxa bilərlər. Qalib qrossmeysterlər bütün yarış günləri ərzində kapitanın hər bir rəqibin qüvvə və imkanını dəqiq qiymətləndirmək, qarşıdakı matç üçün düzgün plan qurmaq, dostlarını qələbəyə ruhlandırmaq bacarığını öz təcrübələrində aydın hiss etmişlər və özlərinin də etiraf etdikləri kimi, çempionluq zirvəsini fəth etməkdə kapitanın xidmətləri heç də onların əməyindən az deyil.

Əgər nəzərə alsaq ki, Səfərli kapitan rolunda ilk, həm də tarixi nailiyyətinə milli komandanın “sükançısı” kimi elə birinci cəhddə nail olmuşdur, onda onun məşqçi bacarıq və istedadına heç bir şübhə qalmaz.

Lakin məsələnin başqa tərəfi də var. İstər Eltacın bütün komanda yoldaşları, istərsə də ayrı-ayrı mütəxəssislər Avropa çempionatında Azərbaycanın qələbəsində kapitanın rolunu yüksək qiymətləndirməklə yanaşı, onun məşqçi fəaliyyətinə keçməsinin hələ tez olduğunu da bildirirlər. Demək olar, hamının yekdil fikrincə, Səfərli bir oyunçu kimi beynəlxalq yarışlarda hələ uzun müddət çıxış edib ciddi uğurlar qazana bilər.

Qrossmeyster böyük qələbələrin ilk sevincini hələ təxminən 15 il əvvəl yaşamış, 2002-ci ildə İspaniyada 10 yaşınadək yeniyetmələr arasında Avropa çempionu olmuşdu.

Eltacın növbəti uğuru da özünü çox gözlətmədi. İspaniya zəfərindən bir il sonra, 2003-cü ildə həmvətənimiz bir daha Avropa çempionluğunu bayram etdi. Bu dəfə o zamankı Serbiya və Çernoqoriyanın Budva şəhərində gənclər arasında Avropa çempionu adını qazandı.

Çox təəssüf ki, həmin 2003-cü ildə bütün Azərbaycan xalqı kimi, Eltac da dərin sarsıntı keçirdi. İlin sonunda, dekabrda ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfatı haqqında xəbər uşağ və yeniyetmələri də çox kədərləndirdi.

Həmin günlərdə, dekabrın 16-da E. Səfərli “Xalq qəzeti”nin əməkdaşları ilə söhbət zamanı demişdi:

– Keçən il dekabrın 8-də Teleteatrda YUNİSEF-in təşkil etdiyi Uşaqların Teleradio günü keçirilirdi. Bu görüşdə aparıcılar məni uşaqlara təqdim edəndə əziz Heydər babamızın üzündə xüsusi sevinc gördüm. O, məni yanına çağırırdı. Möhkəm qucaqladı, öpdü. Bir yerdə şəkil çəkdirdik. Ona söz verdim ki, sizin 80 illik yubileyinizə dünya və Avropa çempionu kimi gələcəyəm. Vədimi yerinə yetirdim.

İndi mən dərin həyəcan içindəyəm. Neçə gündür ki, Heydər babamızı itirmişik. O, Azərbaycan uşaqlarının ən sevimli babası idi. Mən heç cür onun ölümü ilə, yoxluğu ilə barışa bilmirəm. Bizim əbədi Prezidentimiz uşaqları çox sevirdi. Həmişə deyirdi ki, uşaqlar

müstəqil Azərbaycanın gələcəyidir. Məsləhət görürdü ki, dərslərimizi əla qiymətlə oxuyaq, xüsusilə dəqiq elmlərə daha çox fikir verək. Çünki əsrimiz texnika əsridir. Mən də Heydər babamın vəsiyyətinə həmişə əməl edəcəyimə söz verirəm. İnanıram ki, Prezidentimiz İlham Əliyev babanın yolunu layiqincə davam etdirəcək, onun yaratdığı müstəqil Azərbaycanı daha xoşbəxt günlərə çıxaracaq. Arzu edirəm ki, Heydər babanın axıra çatdırı bilmədiyi işləri İlham əmi həyata keçirsin. Torpaqlarımız işğaldan azad olunsun. İlham əmi Şuşada Olimpiya Kompleksi tikdirsin, mən də orada dünya birinciliyində iştirak edim.

Yeniyyətə çempionun, onun dostları Vüqar, Şəhriyar, Teymur, Rauf və Qədirin əziz babanı yeni-yeni nailiyyətlərlə sevindirmək əzmində olduqları bir vaxtda ulu öndər əbədiyyətə qovuşmuşdu. Yaşasaydı, bu gün həmin uşaqların milli komandalar arasında üçqat Avropa çempionu adı daşımalarına, əlbəttə ki, hamıdan çox Heydər Əliyev sevinərdi.

Karyerası ərzində bir çox mötəbər beynəlxalq yarışın qalib və mükafatçıları sırasında təbrikləri qəbul etmiş Səfərli 2013-cü ildə Avropa çempionatında Məmmədyarov, Rəcəbov, Məmmədov və Hüseynovla birlikdə bir oyunçu kimi qızıl medal qazanmışdısa, 2017-də Yunanıstanda çempionluq sevincini məşqçi kimi yaşamışdır. Çempionluq, qızıl medal sevinci isə nəyə desən dəyər.

On iki il əvvəl beynəlxalq usta olmuş, 2008-ci ildən isə grossmeyster kimi tanınan Eltac Səfərliyə yeni sevinclər

arzusu ilə qələmə aldığımız bu sətirləri rusiyalı Sergey Karyakinin meneceri Kirill Zaqqalısın Krit adasında Avropa çempionatının yekunları haqqında bir fikri ilə davam etdirək: Azərbaycan komandası uğursuz startdan

sonra toparlanıb Avropa çempionatının qalibi olmağı bacardı. Bu, əla nəticədir. Bu müvəffəqiyyətdə komandanın kapitanı Eltac Səfərlinin xidməti böyükdür. Amma mən hesab edirəm ki, Eltac komandanı məşq etdirməməli, hər halda, fəal surətdə oynamalıdır. O, gənc və enerjilidir, böyük gələcəyi var. Bəli, son illər Eltac çox reyting xalı itirib, ancaq çox oynasa, tez bir vaxtda "2700" klubuna daxil ola bilər. Eltac bir il əvvəl, demək olar, bu klubun astanasındaydı, reytingi 2699-a çatmışdı. Bunun

üçün sizin şahmatçılara güclü məşqçilər qərargahı lazımdır. Eltacın komanda yoldaşı Raufun nümunəsi onu yeni uğurlara ruhlandırmalıdır...

E.Səfərli özü isə Avropa çempionatından sonra Gənclər və İdman Nazirliyində keçirilmiş mətbuat konfransında demişdir: – Krit adasına kifayət qədər hazırlıqlı getmişdik və bəzi rəqiblərimiz ev hazırlığımızla bacarmadılar. Birinci turda İtaliyaya uduzsaq da, inanırıdım ki, qızıl medallar qazana bilərik. Həqiqətən də, xarakter göstərdik, necə oynaya bildiyimizi sübut etdik.

Onu da deyək ki, noyabrda Avropa çempionatında qazanılmış qızıl medal Eltac üçün çox yerinə düşmüşdü. Bu qələbədən bir qədər sonra, dekabrın 4-də Qafqazinfo-nun yaydığı “Dekabrın 3-də Azərbaycan şahmatçısı Eltac Səfərlinin toyu olub” sərəlvhəli xəbərdə oxuduq: “25 yaşlı şahmatçının nişanlısı Ləman Maqsudlu ilə paytaxt restoranlarından birində keçirilən toy mərasimində Eltac Səfərlinin həmkarları və şou-biznes nümayəndələri də iştirak ediblər. Cütlük bu ilin may ayında nişanlanmışdı”.

Biz də öz növbəmizdə Avropa çempionuna və xanımına həyatda daim dəqiq gedişlər, möhkəm mövqe və bolbol qələbə sevinci arzulayıyıq.

E.Səfərlinin bu ilin mart ayında Gürcüstanın Batumi şəhərində keçirilmiş şəxsi Avropa çempionatında inamla çıxış edərək həmvətəni Nicat Abasovla birlikdə 2019-cu ildə Xanti-Mansiyskdə təşkil olunacaq Dünya Kuboku yarışına vəsiqə qazanması da yaddaqalan uğurdur.

Müstəqil Azərbaycana ilk qızıl medal gətirmiş şahmatçı

Ulu öndər Heydər Əliyevin 1998-ci ildə qəbul edib xeyir-dua verdiyi yeniyetmə şahmatçılardan biri də istedadı ilə elə o vaxtlardan fərqlənən Qədir Hüseynov olmuşdu. Onda 12 yaşında olsa da, artıq bir sıra beynəlxalq yarışlarda çıxışlarını medalla başa vurmuşdu.

Vikipediya dan əldə etdiyimiz məlumata görə, Qədir Hüseynov respublika çempionatında üçüncü yeri tutub Rumıniyada keçiriləcək yeniyetmələr arasında Avropa çempionatına getmək hüququ qazanmışdı. Həmin çempionatda bütün rəqiblərindən yüksək nəticə göstərən müstəqil Azərbaycan Respublikası yaradıldıqdan sonra idmanın bu növünün tarixində ölkəmizə medal, üstəlik də, qızıl medal gətirən ilk şahmatçı olub.

Q.Hüseynov Rumıniyada qələbəni 1994-cü ildə, 8 yaşında ikən bayram etmişdi. Həm də üçqat sevinc hissi keçirmişdi. Qızıl medal qazanmış, dünyada ən gənc FİDE ustası olmuş, bir də ki, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasında dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra ölkəmizə qızıl medal gətirən ilk şahmatçı olmuşdu. Unudulması qələbə deyil!

Qədirin 1994-cü ildə dünya şahmat tarixində birinci olaraq 8 yaşında ikən FİDE ustası olması ilə diqqət mərkəzinə düşməsi çox şeydən xəbər verirdi. Amma ümummilli lider ilə görüşənədək bir çox başqa uğurları da olmuşdu. Məsələn, 1995-ci ildə o vaxtlar Moskvada yaşayan Qədir 10 yaşınadək şahmatçıların paytaxt birinciliyində gümüş medal qazanmış, elə həmin il həmin yaş qrupunda Rusiya çempionu olmuş, bir il sonra

yənə 10 yaşlıların Moskva və Rusiya çempionatlarında ən yüksək nəticə göstərmiş, 1996-cı ildə 10 yaşınadək rəqiblərin Avropa çempionatından bürünc, növbəti ildə isə 12 yaşlı şahmatçılar qrupunda qitə çempionatından gümüş medalla qayıtmış, 1998-ci ildə həmin yaş qrupu üzrə Avropa çempionatında bürünc medal qazanmışdır.

Sonralar da ölkəmizin idman ictimaiyyəti getdikcə beynəlxalq yarışlarda uğurlarını artırıb dünyanın tanınmış şahmat ustalarından birinə çevrilən və 2002-ci ildən qrossmeyster adı daşıyan Hüseynovun bir çox qələbəsi haqqında xəbərləri rəğbətlə, böyük sevinclə qarşılanmışdır.

Dəfələrlə yüksək səviyyəli beynəlxalq yarışlarda Azərbaycan milli komandasının şərəfini qorumuş Q. Hüseynov da dostları kimi ən gurultulu qələbələrini böyükklər arasında Avropa çempionatlarında qazanmışdır.

Mən buna bir daha əmin olmaq üçün millimizin fəxri kürsüyə yüksəldiyi bütün qitə birinciliklərində heyətlərini yenidən nəzərdən keçirdim. Hüseynov Novi-Sad, Varşava və Krit adasında keçirilmiş Avropa çempionatlarında finişə qızıl medalla çatmış, 2007-ci ildə Yunanistanın Heraklio şəhərində qitə çempionatının bürünc mükafatçısı, bundan dörd il sonra yenə Yunanıstanda, bu dəfə Porto Karras şəhərində yalnız Almaniyaya yığılmasından geri qalıb gümüş medal qazanmış millimizin tərkibində çıxış etmiş və bu böyük uğurların əldə edilməsində komandasına köməyini əsirgəməmişdir.

Q. Hüseynov və onun komanda yoldaşlarını 2018-ci ildə də bir sıra məsul yarışlar, xüsusən də, sentyabrın 23-dən oktyabrın 6-dək Gürcüstanın Batumi şəhərində keçiriləcək 43-cü Ümumdünya Şahmat Olimpiadası gözləyir. Elə ölkəmiz də Olimpiadaya üçqat Avropa çempionu olan Azərbaycan komandasına böyük inam hissi ilə gözləyəcək.

İki ölkənin komandasında Avropa çempionu

İyirminci Avropa çempionatında Azərbaycan komandası heyətində qızıl medal qazanmış daha bir şahmatçı Arkadi Naydiçdir. Düzdür, əslən Latviyadan olan, bir

müddət Almaniya yığmasında çıxış etmiş, son illərdə isə millimizin şərəfini qoruyan 33 yaşlı bu grossmeyster iyirmi il əvvəl respublikamızın uşaq şahmatçıları

ilə bir sırada olmamışdır. Ancaq indi o da ölkəmizdə şahmatın inkişafına göstərilən gündəlik qayğı və diqqəti öz təcrübəsində hiss edir, etimadı layiqincə doğrultmağa çalışır və məqsədinə çatır.

Ötən ilin payızında Azərbaycan komandasının üçüncü dəfə qızıl medallar qazandığı Avropa çempionatında kapitan E. Səfərli Naydiçi bütün matçlarda “meydana” buraxmış və Arkadi 9 görüşdə 5,5 xal toplamışdır (4 qələbə, 3 heç-heçə, 2 məğlubiyyət). O, üçüncü taxtada Avstriya təmsilçisi David Şengeliya, İspaniya komandasının üzvü Oleq Korneyev, moldovalı Nikita Morozov və macar Rixard Rapport üzərində qələbə qazanmış, Yuli Stoçek (Çexiya), Qabriel Sarqssyan (Ermənistan), Ruslan Ponomaryovla (Ukrayna) heç-heçə oynamış, iki görüşdə isə italyan Sabino Brunello və rusiyalı Maksim Matlakova uduzmuşdur.

İndi A.Naydiç böyüklər arasında Avropa çempionatlarının iki qızıl medalının sahibidir. O qitə birinciliklərində ilk çempionluğuna 2011-ci ildə Porto Karrasda keçirilmiş Avropa birinciliyində Almaniya komandası heyətində sevinmişdir.

Grossmeyster Naydiçin Krit adasında Avropa çempionatından bir qədər əvvəl Antalyada klublararası qitə kuboku yarışında “Odlar Yurdu”nun heyətində birinci taxtada inamla çıxış edərək komanda yoldaşları ilə birlikdə bürünc medal qazandığını da xüsusi qeyd edək.

Şahmatımızın xoş sədələri

Antalyada tarix yazan "Odlar Yurdu"

Bu komandamız hələ çox gəncdir, beynəlxalq meydanda son illərdə görünməyə başlamışdır. Buna baxmayaraq, həm kişilərdən, həm də qadınlardan ibarət heyətlər artıq ilk uğurlarını qazanmışlar.

Yunanıstanda milli komandaların Avropa çempionatı ərəfəsində Türkiyədə klublararası qitə birinciliyi keçirilmiş və Azərbaycanın şahmat ictimaiyyəti bu yarışda həmvətənlərinin –həm kişilərdən, həm də qadınlardan ibarət komandaların nəticələrinə ürəkdən sevinmişdir.

"Odlar Yurdu"nun kişi qrossmeysterləri qaradaş ölkəyə özlərinin liderləri Şəhriyar Məmmədیارov və Teymur Rəcəbovsuz getmişdilər. Buna baxmayaraq, Arkadi Naydiç, Rauf Məmmədov, Qədir Hüseynov, Eltac Səfərli, Nicat Abasov və Azər Mirzəyevdən ibarət heyət komandanın kapitanı Cahangir Ağarəhimovun rəhbərliyi ilə çempionatı fəxri kürsüdə başa vurdu. Yığmamız 14 mümkün xaldan 11 xal toplayaraq bürünc mükafatçı oldu. Azərbaycan təmsilçisi onunla eyni nəticə göstərən ikinci yeri tutan Makedoniyanın "Alkaloid" klubundan yalnız əlavə göstəricilərə görə geri qaldı. Çempion "Qlobus"-dan (Rusiya) isə cəmi 1 xal az topladı. Amma kim bilmir ki, 40-a qədər komandanın mübarizə apardığı çempionatda bürünc medallar da çox böyük müvəffəqiyyətdir!..

Qrossmeysterlərimiz və bütün şahmat pərəstişkarlarımız Antalyada "Qlobus"un da uğuruna sevindilər. Bu komandanın Avropa çempionu adını qazanmasında onun heyətində inamla çıxış etmiş Şəhriyar Məmmədیارovun da böyük xidməti olmuşdu.

Qadın şahmatçılarımız Zeynəb Məmmədیارova, Ülviyyə Fətəliyeva, Gülnar Məmmədova, Xanım Balacayeva və Aydan Höccətova da "Odlar Yurdu"nun şərəfini məharətlə qorudular. Bu komanda da kişilərdən ibarət heyət kimi 11 xal topladı, amma daha yüksək, ikinci yeri tutaraq Avropa çempionatının gümüş mükafatçısı oldu. Üstəlik də, təcrübəli kapitan, Azərbaycanın qadınlardan ibarət milli komandasının baş məşqçisi Fikrət Sideifzadənin komandasının bəxtinin bir qədər gətirmədiyini də deyə bilərik.

“Odlar Yurdu” finişə ikinci çatmış, qızıl medalların sahibi Gürcüstanın məşhur “Nona” klubu da bir o qədər xal toplamışdır. Dəfələrlə dünya çempionu Nona Qapındaşvilinin davamçıları bizim qızları yalnız əlavə göstəricilərin köməyi ilə üstələyə bilməmişlər. Çempionatın gedişində “Odlar Yurdu”nun “Nona”ya 2,5:1,5 hesabı ilə qalib gəldiyini də unutmamışıq.

Visokiye Tatrıdan şad xəbər

Bu kitab artıq çapa hazır olarkən Azərbaycan şahmat məktəbinin daha bir istedadlı yetirməsi Günay Məmmədzadənin uğuruna sevindik. Milli komandamızın üzvü Slovakiyanın Visokiye Tatrı şəhərində keçirilmiş qadınların şəxsi Avropa çempionatında 144 iştirakçının

kəskin rəqabətində 11 mümkün xaldan 7,5 xal toplayaraq onuncu yeri tutmuş və Avropa çempionatının ən yaxşı 14 şahmatçısından biri kimi dünya çempionatında oynamaq hüququ qazanmışdır.

İndi isə biz Günaydan bu uğurun davamını noyabrda Xanti-Mansiyskdə (Rusiya) keçiriləcək dünya çempionatında gözləyəcəyik.

Maqnus Karlsen – Fabiano Karuana

Dünya şahmat tacı uğrunda bu matç 2018-ci il noyabrın 9-dan 28-dək Londonda keçiriləcəkdir.

Bir milyon avro məbləğində mükafat fondu nəzərdə tutulmuş matçda hazırkı çempion norveçli Maqnus Karlsenin rəqibi iddiaçılar turnirinin (10-27 mart 2018-ci il, Berlin) qalibi, ABŞ təmsilçisi Fabiano Karuana olacaq.

Dünya çempionu ilə matçda oynamaq hüququ uğrunda mübarizə aparmış təxminən eyni qüvvəli və eyni imkanlı qrossmeysterlərdən biri Azərbaycan şahmatının lideri, 2017-ci ili FİDE-nin reyting cədvəlində Karlsen (2834) və Karuanadan (2811) sonra ölkəmiz üçün buna qədər görünməmiş bir göstərici, 2804 reyting xalı ilə üçüncü yerdə başa vurmuş komanda yarışlarında üçqat Avropa çempionu Şəhriyar Məmmədyarov olmuşdur.

Həmvətənimiz Almaniya paytaxtında iki dövrədən və ya 14 turdan ibarət turnirdə rusiyalılar Sergey Karyakin, Vladimir Kramnik, Aleksandr Qrişuk, habelə Fabiano Karuana, Uesli So (hər ikisi ABŞ), Levon Aronyan (Ermənistan) və Din Lijen (Çin) ilə qarşılaşmışdır.

Ş.Məmmədyarov 8 xal toplayaraq (3 qələbə, 10 heç-heçə və 1 məğlubiyyət) finişə 9 xalla çatan Karuanadan sonra ikinci yeri tutmuşdur. Qrossmeysterimiz Karyakin, Kramnik və Qrişukun hər birini 1,5:0,5 hesabı ilə məğlubiyyətə uğratmış, Karuana, Aronyan, So ilə iki dəfə heç-heçə oynamış və təkcə Lijenlə görüşlərdə yarım xalla kifayətlənmişdir.

Londonda isə dünya çempionu adı uğrunda matç 12 görüşdən ibarət olacaq. Finişdə heç-heçə (6:6) təqdirində rəqiblər çempionu tay-breyklərdə müəyyənləşdirəcəklər.

Dünya reytingində ikinci!

Beynəlxalq Şahmat Federasiyası (FİDE) 2018-ci il fevralın 1-nə olan vəziyyətə görə reyting cədvəlini dərc etdirmişdir. Yanvarda Hollandiyanın Veyk-an-Zee şəhərində keçirilmiş beynəlxalq turnirdə uğurlu çıxışları sayəsində öz göstəricisini daha da artırıb 2814-ə çatdıran Şəhriyar Məmmədyarov siyahıda hazırkı dünya çempionu norveçli Maqnus Karlsendən (2843) sonra ikinci pillədədir. İlk dəfədir ki, Azərbaycan şahmatçısı dünya reytingində belə yüksək nəticə göstərir.

Planetin ən yaxşı on qrossmeysteri sırasına Karlsen və Məmmədyarovla yanaşı, həmçinin Vladimir Kramnik (Rusiya, 2800), Uesli So (ABŞ, 2799), Levon Aronyan (Ermənistan, 2797), Maksim Vaşye-Laqram (Fransa, 2793), Fabiano Karuana (ABŞ, 2784), Hikaru Nakamura (ABŞ, 2781), Vişvanatan Anand (Hindistan, 2779) və Aniş Giri (Hollandiya, 2777) daxildirlər.

Baharda doğulmuş qrossmeysterlər

Üçqat Avropa çempionlarımızın həyat yolu ilə tanışlıq zamanı maraqlı bir “kəşf” etdik: 1998-ci il sərəncamlarından sonra ulu öndər Heydər Əliyevin ümidlərini tam doğruldan həmin uşaq şahmatçılardan beş nəfəri ilin ən mülayim, çoxlarımız üçün də ən sevimli fəslə olan baharda dünyaya göz açmışdır.

Diqqət yetirək: Şəhriyar Məmmədyarov–12 aprel 1985-ci il, Teymur Rəcəbov–12 mart 1987-ci il, Rauf Məmmədov–26 aprel 1988-ci il, Qədir Hüseynov–21 may 1986-cı il, Eltac Səfərli–18 may 1992-ci il.

Bu da dərin rəmzi mənə daşıyır ki, 1998-ci il sərəncamlarını imzalamış və bu il 95 illiyini qeyd etdiyimiz ümummilli lider Heydər Əliyev də baharda anadan olmuşdur.

Olduqca xoş və ümid edək ki, qrossmeysterlərimizə bundan sonra da böyük qələbələr vəd edən təsadüfdür.

ARB 24 bizi 20 il əvvələ qaytardı

Bu arada ARB 24-ə təşəkkür etmək yerinə düşər. Vüqar Həşimovun vəfatının növbəti ildönümü günü, 2018-ci il yanvarın 11-də bu telekanalımızın mərhum qrossmeysterə həsr etdiyi sujet bizi bir daha 20 il əvvələ qaytardı.

Sujetdə dahi rəhbər Heydər Əliyev onun qəbuluna gəlmiş Teymur Rəcəbov, Vüqar Həşimov, Qədir Hüseynov və Rauf Məmmədovla bir-bir əl verib görüşür və əylənərək üzlərindən öpür. Təsirlənməmək olmazdı...

Baş mükafatı ulu öndərin həmvətəni qazandı

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 95 illiyinə həsr edilən “Naxçıvan–2018” Beynəlxalq Şahmat Festivalı ötən illərdəki kimi yüksək

səviyyədə təşkil edilmişdi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının, bütün Azərbaycanın idman həyatında mühüm hadisəyə çevrildi.

ULU MİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEVİN ANADAN OLMASININ
95 İLLİYİNƏ HƏSR EDİLMİŞ BEYNƏLXALQ ŞAHMAT FESTİVALI
NAXÇIVAN - 2015
01 MAY - 10 MAY

THE INTERNATIONAL CHESS FESTIVAL
DEDICATED TO THE 95 ANNIVERSARY
OF THE NATIONAL LEADER HEYDAR ALIYEV
NAXCHIVAN - 2015
01 MAY - 10 MAY

Mayın birinci ongünlüyündə keçirilib üç turniri ("A", "B", "C") özündə birləşdirən festivalda 15 ölkədən 300-dən artıq şahmatçı, 23 beynəlxalq qrossmeyster, 16 beynəlxalq usta, 14 FİDE ustası, eləcə də ustalığa namizəd iştirak etmişdir. Festivala mayın 10-da, ulu öndərin 95 illik yubileyinin ölkəmizdə təntənəli şəkildə qeyd olunduğu gündə yekun vurulmuşdur.

Ən güclülərin çıxış etdiyi "A" turnirinin baş mükafatını ümummilli liderin həmvətəni qrossmeyster Nicat

Məmmədov qazanmışdır. Qalib şahmatçı 9 mümkün xaldan 6,5 xal toplamışdır. İkinci yeri tutan Hollandiya təmsilçisi Sergey Tivyakov da Məmmədovla eyni nəticə göstərmiş, lakin əlavə göstəricilərə görə ondan geri qalmışdır. Üçüncü mükafata isə 6 xalla digər Azərbaycan şahmatçısı qrossmeyster Eltac Səfərli sahib olmuşdur.

Ulu öndərə dərin ehtiram, qızıl oğlanlara ən xoş arzularla

Budur, o illərin uşaq şahmatçıları, bu günün isə mahir ustalarının, dünya şöhrətli qrossmeysterlərin, üç Avropa çempionatının qızıl oğlanlarının tarixi nailiyyətləri haqqında onlara rəğbətlə, Novi Sad, Varşava və Krit adasında qazanılmış qələbələrdən əsl zövq almaqla ərsəyə gətirdiyimiz kitabda son sözlərimizi deyib, ən xoş arzularla yazdıqlarımızı yekunlaşdırmaq vaxtıdır.

Bu zaman, əlbəttə, dövlətimizin idmana, şahmata qayğısını bir daha xüsusi vurğulamaq istəyirik. Ulu öndərin təşəbbüsü ilə 1974-cü ildə keçirilmiş və artıq xatırladığımız partiya fəalları yığınağından sonra tez bir vaxtda Azərbaycanın, demək olar, bütün bölgələrində inşa edilən şahmat məktəbləri sayəsində respublikamızda

qədim və müdrik oyun pərəstişkarlarının sıralarının getdikcə genişləndiyini və şahmatın kütləvi hal aldığı, Prezident Heydər Əliyevin 1998-ci il sərəncamlarının Azərbaycanda şahmatın daha da inkişaf etdirilməsinə necə böyük fayda verdiyini indi həmin illərin gözəl gələcək vəd edən uşaqlarından tutmuş, onların saysız-hesabsız pərəstişkarlarındakə hamı yaxşı bilir.

Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycanda şahmatın inkişaf etdirilməsi haqqında” 27 aprel 2007-ci il və “2009-2014-cü illərdə Azərbaycanda şahmatın inkişaf etdirilməsi Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi barədə” 5 may 2009-cu il tarixli sərəncamları da bugünkü məşhur çempionlarımızın istedadlarının daha da çiçəklənməsinə güclü təkan vermişdir.

Həmin sərəncamlarda qeyd olunduğu kimi, Azərbaycanda şahmat tarixən geniş yayılmış ənənəvi oyunlardan biri olmuş və xalqımızın mədəniyyətində özünəməxsus yer tutmuşdur. İntellektual idman növü kimi şahmatın inkişafına ötən əsrin 70-ci illərindən başlayaraq respublikamızda böyük diqqət göstərilmişdir. Bu məqsədlə dövlət səviyyəsində qərarlar qəbul edilmiş, şəhər və rayonlarda şahmat məktəbləri və klubları açılmışdır. Görülən tədbirlər nəticəsində şahmat oyununa maraq kütləvi xarakter almış və Azərbaycanın şahmat məktəbi formalaşmağa başlamışdır. Dünya çempionatlarında, beynəlxalq turnirlərdə şahmatçılarımızın qələbələri ölkəmizdə şahmatsevərlərin sayının artmasına, müvafiq məşqçi kadrların yetişməsinə təkan vermişdir. Bu inkişafın bəhrələri özünü xüsusilə müstəqillik dövründə göstərmişdir. İndi Azərbaycan öz şahmatçılarının uğurları ilə haqlı olaraq fəxr edə bilər...

“Azərbaycanın uşaq şahmatçılarında dövlət qayğısının artırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 18 dekabr tarixli sərəncamı şahmata göstərilən yüksək diqqətin təzahürü olmuş və

şahmatçılarımızın beynəlxalq yarışlarda yeni qələbələr qazanmalarına zəmin yaratmışdır. 2002-ci ildə Avropa çempionatının Bakıda, 2003-cü ildə gənclər arasında dünya çempionatının Naxçıvanda keçirilməsi isə Azərbaycanda şahmatın beynəlxalq miqyasda etirafı kimi qiymətləndirilmişdir...

Həqiqətən, bu gün müstəqil Azərbaycan Respublikasında bütün dünyada çox sevilən şahmatın sürətli inkişafı göz qabağındadır. Böyük uğurlar bir-birini əvəz etməkdədir. Parlaq zəka sahiblərimiz dövlətin daimi və hərtərəfli qayğısına layiqli qələbələrlə cavab verirlər.

“Azərbaycan şahmatçılarının Avropa komanda çempionatında qalib olması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 8 noyabr 2017-ci il tarixli sərəncamında qeyd olunmuşdur ki, Azərbaycanın kişi şahmatçılardan ibarət yığması Yunanistanın Krit adasında keçirilən Avropa komanda çempionatında ölkəni layiqincə təmsil edərək qələbə qazanmışdır. Komandamızın üçqat Avropa çempionu olmasını və Azərbaycan şahmatının inkişafındakı xidmətlərini nəzərə alaraq Azərbaycan Şahmat Federasiyasına Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan bir milyon manat ayrılısın.

Prezident İlham Əliyevin bu sərəncamı Azərbaycanı üçüncü dəfə Avropa çempionatının qızıl medalları ilə sevindirmiş milli komandamızın nailiyyətlərinə dövlət tərəfindən verilən yüksək qiymətin, ölkədə şahmatın inkişafına daimi qayğının növbəti parlaq təzahürüdür.

Mündəricat

<i>Böyük yolun başlanğıcı.....</i>	5
<i>Ruhun şad olsun, grossmeyster.....</i>	20
<i>Məmmədyarov hücum etmək istəyəndə.....</i>	27
<i>Prezidentin qəbulunda.....</i>	37
<i>Elitaya möhtəşəm qayıdıq.....</i>	54
<i>Debütdə FİDE ustası oldu, qarşıda endşpil və mittelspil durur.....</i>	59
<i>Eltac Səfərli – çempion komandanın ürəyi, beyni və ilham mənbəyi.....</i>	69
<i>Müstəqil Azərbaycana ilk qızıl medal gətirmiş şahmatçı.....</i>	75
<i>İki ölkənin komandasında Avropa çempionu.....</i>	78
<i>Şahmatımızın xoş sədələri.....</i>	80
<i>Ulu öndərə dərin ehtiram, qızıl oğlanlara ən xoş arzularla.....</i>	90

Oqtay Bayramov

**Heydər Əliyev və Azərbaycan
şahmatının zəfər salnaməsi**

Dizaynerlər: **Əhmədov Fikrət,
Rüzgar Məhərləmov**

Çapa imzalanmışdır: 12.06.2018. Formatı 84x108 1/16.
Həcmi: 6 ç.v. Sifariş № 23. Tirajı: 300

“Zərdabi LTD” MMC Nəşriyyat Poliqrafiya müəssisəsi
Tel.: (012) 514-73-73, mob.: (050; 070) 344 76 01
e-poçtu: zerdabi_em@mail.ru

Az 3 - 303816

Oqtay Nəsim oğlu Bayramov

1945-ci il yanvarın 1-də Qazax şəhərində anadan olub. 1968-ci ildə Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunun ispan dili şöbəsini bitirib, 1966-1967-ci illərdə Kuba Respublikasında tərcüməçi işləyib. 1968-1995-ci illərdə "İdman"-"Sport" qəzetləri redaksiyasında tərcüməçi, ədəbi redaktor, xüsusi müxbir, şöbə müdiri, redaktor müavini, baş redaktorun birinci müavini vəzifələrində çalışıb. 1995-ci ilin noyabrından "Xalq qəzeti"nin əməkdaşdır. 1980-1986-cı illərdə Yuqoslaviya, Çexoslovakiya, Macarıstan və Meksikada basketbol, həndbol və futbol üzrə Avropa və dünya çempionatlarını işıqlandıran SSRİ idman jurnalistləri qrupunun tərkibində olub, 1993-cü ildə Hollandiyada keçirilən Yeniyyətələrin Avropa Olimpiya Həftəsindən materiallar hazırlamaq üçün respublika Dövlət İdman Komitəsi tərəfindən həmin ölkəyə ezam olunub.

Bir neçə kitabın müəllifi, redaktoru və tərcüməçisidir. Həmçinin Azərbaycan Milli Ensiklopediyası Elmi Mərkəzinin 2007-ci ildə nəşr etdirdiyi "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası"nda bədən tərbiyəsi və idman bölməsinin həmmüəllifidir.

Azərbaycan idmanının təbliğində və inkişafında xidmətlərinə görə respublikanın Əməkdar jurnalisti, Fəxri bədən tərbiyəsi və idman işçisi adlarına layiq görülüb. Həsən bəy Zərdabi mükafatı laureatıdır.